

Déliab

Pécsey Erzsébet

Városi Színház — Húzd rá Johnny (Angelo foto)

Déliab

sy útoa sé
egáll előtt
rdi :
n megmon
mzeti Szín

tan így le

hetséges-e
kis protek
ja magát...

oblémája

rt színhá
, hogy Mo
ragudna r
ceit nyilván
rt a főpr
és tanács
jon be a

amit jóna
isz tudom
a szakmá

megszokot
lezte :
többbit ne
egemlíteni

mi*gy egy* darab* eljut* odáig...

Ia a kritikusnak nemcsak a pre-
 ren, hanem az összes próbákon
 elen kellene lennie és látna azt a
 verejtékes munkát, amelyet egy
 rmilyen darab „kihozása” igényel,
 or egész biztos, sohasem írna „le-
 ” beszámolót lapjában... Mert
 t a kritikus bármilyen kemény-
 ű, a próbák során, látva a sok
 ödést, töprengést és munkát, meg-
 ulna és nem tudná lerántani a
 fény színészeket.

z olyan színházakban, ahol en-suit
 dásokat tartanak, az új darab
 páját mindig akkor tűzik ki, mikor
 núson lévő darab már észre-
 etően gyenge házakat vonz. Ki-
 el csupán a *Király Színház*, amely-
 igazgatója *Lázár Ödön*; azt az
 et vallja, hogy mindig kell számi-
 i egy véletlen krachra és nem árt,
 van kéznél egy darab, amivel szük-
 esetén fel lehet váltani a műsoron
 ő gyengülő slágert. A repertoár-
 házak természetesen szakadatlanul
 bálnak

A próbákról a színészek a portás-

fülke előtt kifüggesztett fekete tábláról
 értesülnek. A jelzett időben minden-
 kinek pontosan meg kell jelennie. Aki
 késik, azt a fegyelmi törvényszék
 pénzbírsággal sújtja, amit elsején szí-
 gorúan levonnak a gázsiból. A leg-
 nagyobb magyar elkésző *Gaál Franciska*.
 Ha játszik egy darabban, a próbákat
 mindig egy órával előbb írják ki, de
 még így sem tudják elérni, hogy a
 művész ott legyen a kezdéskor.
Gaál Franciska férfi pendantja *Kabos*
Gyula, aki csak azóta kési le a pró-
 bát, amióta saját autóján jár. Sze-
 gényt, útközben mindig éri valami
 defekt. Velük ellentétben *Szerémy Zol-
 tán* és *Gál Gyula* még soha az életben
 nem jöttek későn a próbájukra.

Egy darabból először

olvasópróbát

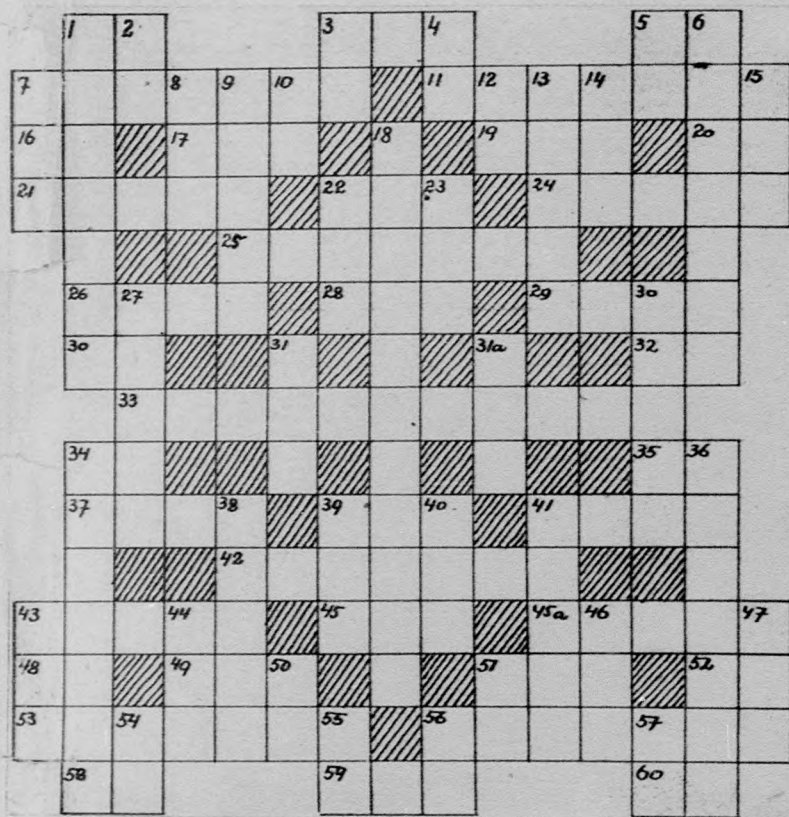
tűznek ki. Ezen a próbán az író fel-
 olvassa művét a színészeknek. A szin-
 házak legjobban szeretik, ha a szer-
 zők ezen a próbán kívül egész a fő-
 próbáig nem teszik be a lábukat a

Reinhardt próbál. Balról jobbra: Reinhardt, Dieterle, Rámer, Klopfer és Miss Pinchot
 (Atelier Willinger)

11. sz. keresztrejtvény

Készítette: Ács Károly

9. „Ki...“
10. Ige és nemzet
12. Az 5. vízszintes fordítottja
13. Állat
14. Oul Kersinva
15. Latin üdvözlő szócska
18. Magyar író és költő
22. Ilyen ujságot ol-sunk
23. Folyó és női név
27. Holt írás
30. Inger
31. Ri
- 31a. Bagoly
34. Nagy hatással van a gyermek fejlődésére
36. Régi harczi eszköz
38. Kiszárit
39. +
40. Csigafajta
41. A bölcs lángesze nem éri fel
43. Fordítva híres a kínai
44. Mezőgazdasági eszköz
46. Vonatkozó névmás
47. Mérleg teszi
50. Király idegen nyelven
51. Tagadószó
54. Igeköltő
55. Személynévmás
56. Ellentétes kötőszó
57. Családtag

Vízszintes sorok :

1. Mássalhangzó fonetikusán
3. Kereskedő kereskedik vele
5. Buzdító szó
7. Aki gyáva embert ösztökél
11. Görög mitológiai alak
16. Időegység
17. Végtag
19. Színmű
20. A szívárvány alakja
21. Lerak népiesen
22. Enyém francia nyelven
24. Aliz németül
25. Ilyen válla volt Toldinak
26. Testrészünk névelővel felcserélt ékezetten
28. Női név
29. E-vel a végén francia bölcsész
03. Mássalhangzó fonetikusán
32. Megkettőzve Zola regény
33. Férfi hangnem
34. Tiltó szó
35. E E E.
37. Női név
39. Filmszínész nő keresztnéve
41. Férfinév
42. Magyar város
43. A gramofon hangját szolgáltatója
45. Kocsis „műszó“
- 45a. Ige
48. Rangjelző
49. Végtag
51. Tagadószó
52. Mássalhangzó fonetikusán
53. Aki bátor, nem ismeri
56. Bőregér
58. Tagadószó
59. Nyelvtani fogalom
60. Szelíd vad

Függőleges sorok :

1. Nyilvános helység
2. Igeköltő
3. U. u., mint 2. függőleges
4. Utolsó pósta
5. Buzdító szó
6. Amerikai állam
7. Belső szerv
8. Orosz folyó

A 10. sz. keresztrejtvény megfejtése. Vízszintes sorok : 1. Mimika 6. Amazon 12. Malom 13. Vakolat 15. Elli 16. Harag 18 Kapa 19. OÓO 20. Kapor 22. Fok 23. TM 24. Vér 25. Dél 26. Sa (Sah) 27. Ika 29. Rab 31. Kétes 33. Sört 35. Péter 36. Való 37. Air 38. Lék 39. Lada 40. Ibsen 42. Láma 45. Iréne 47. Tor 49. Lam 50. Bi 52. Art 54. Eol 55. Rá 56. Óra 58. Elemi 60. Oil 61. Dóra 63. Alaki 64. Irni 65. Adamita 67. Erika 68. Aladin 69. Taliga. Függőleges sorok : 1. Malomkő 2. Illó 3. Mai 4. Im 5. Alap 6. Avar 7. Mag 8. Ak 9. Zok 10. Olaf 11. Napos 12. Meotis 14. Takaró 16. Harap 17. Rop 20. Kér 21. Hét 25. Dér 28. Aradi 30. Bérbe 31. Kelet 32. Sakál 34. Tiara 39. Laboda 40. Int 41. Noémi 43. Marinka 44. Amália 46. Éra 48. Roi 51. Iroda 53. Ila 57. Aral 58. Elan 59. Eket (Teke) 60. Orig 62. Ama 63. Ati (Ita) 64. Iri (Iris) 66. Id 67. El

nézőterre, mert üres aggodalmaikkal, alaptalan közbeszólásaikkal csak zavarják az előadás tempóját. Kivétel *Molnár Ferenc*, aki maga szokta darabjait rendezni és az igazi rendezőnek mellette csak vajmi kevés munkája akad. *Paulini Bélát* nem szokták beengedni darabjának próbáira, sőt még a portásnak is utasítást adnak, hogy a kapun túl ne engedje. *Paulini* rendesen az egész személyzetet megvesztegeti, csakhogy egy próbára bejuthasson.

A második

a rendelkező próba,

amelyen a színészek olvassák szerepeiket és a rendező már megadja a legszükségesebb utasításokat. Megmondja mindenkinek merről kell bejönnie, merre kell távoznia, mikor kell leülnie, mikor járkálnia stb. A pesti rendezők közül *Hevesi* a legcsendesebb, *Tihanyi Vilmos* a leghangosabb és *Szabolcs Ernő* a legfürgébb. *Ferenczy Frigyes* folyton adomázik, *Vajda László* merev, mint egy angol lord, *Jób Dániel* állandóan jegyez, *Hegedűs Tibor* pedig minden utasítása után, szinte bocsánatkérően mondja: — De csak akkor, ha ön is így gondolja...

Egy néger revü-társulat zenekari próbája (Atelier Willinger)

Az emléképróbakon

már szereptudással megy az előadás. Ekkor a díszleteket és a kellékeket még csak jelezni szokták. Tehát papírmáséból készült fát csak igazi fácska és a pompás óriási pappdeklire festett tükört csak egy igetükör helyettesíti.

Az ensemble-próbán

már az egész társulat résztvesz, öltöztetők és a díszletmunkások munkába állnak. Ez a próba a nagy színpadon folyik le, amirendesen már be is van díszítve. szereplők maszkírozzák magukat, ha kész a ruhájuk, hát öltözköznek is.

Amíg eddig eljutunk, természetes vannak olyan próbák is, amelyek a színészeknek nem kell megjelenniük. Ezek a *világosítópróba*, a *díszletpróba*, *zenekari próba* stb. Operák, operett- és revü-színházakban *énekes próba* és *táncpróba* is tartanak.

Az ensemble-próbát a

házi főpróba

követi, amelyen csak a színház legbefentesebb barátai jelenhetnek meg. Ez már egy rendes előadás, megszakítás nélkül folyik le.

Délibáb

Utána már csak a főpróba

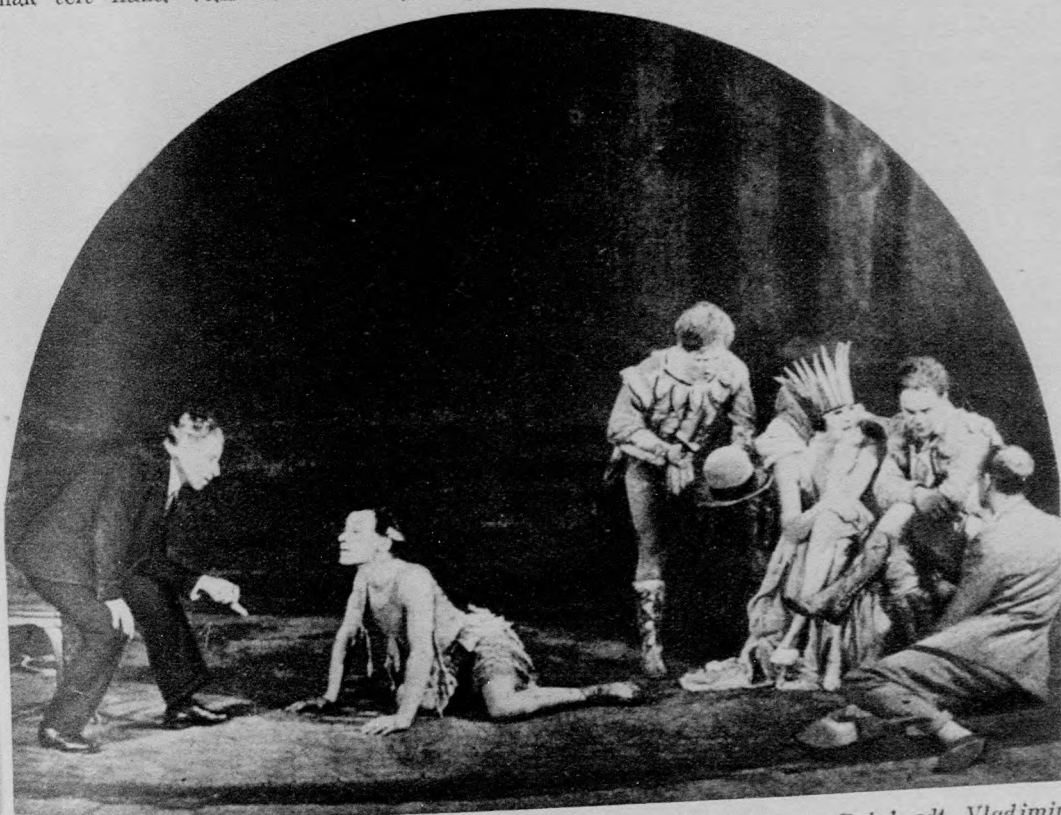
jön, amelyet vagy a nyilvánosság, vagy a sajtó számára rendeznek. A főpróba közönsége meglehetősen rosszmájú és kritizáló és nem egyszer veszélyezteti a darab sikerét is. Éppen ezért az igazgatók akciókat is indítottak a főpróba eltörlése érdekében.

A premiér előtt még egy húzópróbát is tartanak, amelyen az összes felesleges részeket kidobják a darabból.

Ha mindezeket túlvagyunk, jöhet a premiér. A premiér — a darab első előadása. A premiéren minden darabnak telt háza van és érdekes, hogy

Táncpróba a színpadon

azok a színházak, amelyek sok premiért tartanak, mégse mennek valami nagyszerűen...

Reinhardt-próba a „Szentivánéji álom“-ból Amerikában. Balról jobbra: Reinhardt, Vladimir Sokoloff, Herman Thimig, Darvas Lili, Hans Thimig és Weinberger a társulat menedzsere (Photo Vandaum)

DARNASSZUS TETEJÉN

Délibáb

IV. Pekár Gyula

— Művészi hajlamaim — kezdi visszaemlékezéseit Pekár Gyula, — már hatéves koromban megnyilvánultak, amikor debreceni házunk falait *aktképekkel rajzoltam tele*. Anyám kétségbe volt esve, apám nevetett és az uccán sétálók megbotránkozva emeltek égnék kezüket. Szóval, sikerem volt, mert beszéltek rólam.

Rövidesen — kilencéves koromban abba a kellemes helyzetbe kerültem, hogy az első drámámat, a „Pesti fogoly”-t saját színházamban mutathattam be, amelynek egyúttal díszlettervezője és rendezője is voltam. A színház édesanyám szalónja volt, amelyet felszereltem a színpadtechnika minden vívmányával, még süllyesztővel is. Büszkén állíthatom, hogy a mai modern színház úttörője voltam. Az első ilyen előadás után be kellett zárnom a Pekár-színházat, mert először engem dobtak ki a szalónból, azután a bútorokat, amelyeket bizony, hogy úgy mondjam, *kissé megreformáltam* a színpad céljaira. A pamlag volt például a süllyesztő, amiről azonban senki sem tudott és így történhetett meg, hogy jó atyám leülve rá, hirtelen eltűnt a közepébe.

Tízéves koromban már három idegen nyelvet tudtam és egy év múlva az akkori legnagyobb felvidéki újságban a *Rozsnyói Híradóban jelent meg napról-napra az első regényfordításom*.

Tizenhárom éves koromban a bostoni Latins Scool tanulója voltam, ahol rávettem magam a nyelvek tanulására. Ennek köszönhetem, hogy

15 nyelven beszélek a legtökéletesebb perfektséggel.

Cooper regényeit olvasgatva, új lehetőség nyílt meg számomra. *Mohikán akartam lenni Kanadában*. Mikor apámnak szökési tervemet elárulták, ijedtében rögtön hazavitorlázott velem.

Most már aztán komolyabban kezdtem foglalkozni az irodalommal. Különösen kultiváltam *Flaubert, Stendhal*

és *Turgenev* munkáit és a mai napig is ezeket vallom mestereimnek. Az *első novelláim orosz nyelven jelentek meg*. Egy újabb év után — tizenhat éves koromban — a bécsi egyetem padjában kuksoltam. Itt jöttem arra rá, hogy festeni tudok. Rövidesen újból itthon voltam és *Székely Bertalan* tanítványa lettem. Egy szép napon festői karriérem derékben tört ketté. Apám ugyanis megkérdezte Székelytől, hogy van-e tehetségem.

— Feltétlenül — felelte mesterem.

— Az a kérdés, hogy lesz-e belőle Rafael? — szölt apám és amikor erre biztos választ nem kapott, elküldött jogot tanulni, de láttam, hogy ebben a paragrafuszúrzavarban nem tudom leélni életemet és

megszöktem Spanyolországba.

Apám, *ki beutazta már értem a fél világot*, ide is követett és elvitt Párizsba, ahol aztán négy évig a Sorbonne látogatója lettem.

Itt ismerkedtem meg *Mednyánszky Lászlóval*, akinek sikerült rábeszélni engem arra, hogy festő legyek. Szót fogadtam neki. Rohantam haza és tényleg eljegyeztem magam örökre — az irodalommal.

— *Ma hatvanéves vagyok és negyvennyolc éve foglalkozom komolyan az írással*. Visszapillantva erre a közel félszázados írói multra, önkéntelenül is felmerül a kérdés, hogy érdemes volt-e ezen a pályán maradnom? Igen. Századszor és ezredszer is igen.

Mindenkit szívemből sajnálok, aki nem poéta, mert csak a költő, az író élt és él igazán.

Csak ez nyújthat örökkévaló fiatal-ságot az életben és én ma is — szellemi frisségem teljében — *húsz évesnek érzem magam*. Az én életem az írás, amit hatvan évemből nem az íróasztalom mellett töltöttem el, azt főleg koloncként léhának és üresnek tartom. Az íráson kívül semmi más nem tud adni átélést és örömteli nyugodt életet az embernek.

Az írásaimban furcsa rendszert követek. Ezernyolcszázkilencvenegy óta felírok minden témát, amely eszembe jut. Ezek itt fekszenek előttem

tizennégy kötetben, amelyben 2485 téma van.

Ebből idáig feldolgoztam ötszáz darabot. Most már, sajnos, sietnem kell, hogy minél többet megírhassak még belőlük.

Statisztikát csináltam az invencióimról is. Évente átlag ötven új téma jut eszembe. Valaki elbeszél nekem egy témát és ha tetszik, már ki is színesedik előttem a cselekménye. Ezt nevezem tapadó fantáziának. A téma aztán delejes hangulatba hoz és jönnek az eredeti saját ötletek gyors egymásutánban.

Az írónak — szerintem — csak ötven százalék költői hajlamának kell lenni. Huszonöt százalék zenei hajlamnak, hogy a szavak muzsikáját minél jobban kihozhassa. Húsz százalék festői hajlamnak, hogy az alapot, a helyet, a cselekményt megrajzolhassa, kiszínezhesse. Végül öt százalék szobrászatnak, hogy az alakokat, neveket, címeket megformázhassa. Az utóbbira különösképpen kell vigyázni, mert a *neveknek bizonyos jelentősége is van*. Például János nem csinálhatja azt, mint Alfréd és Olga, nem viselkedhetik úgy, mint Renée.

Mielőtt egy színdarab vagy regény megírásába fognék, megrajzolom a színhelyet és egyenként, külön-külön a mű szereplőit és magam elé teszem az íróasztalomra. Ott állnak előttem és egyszerre csak lelki szemeim előtt mozogni kezdenek. Megindult a cselekmény. Tovább fixirozom őket és már hallom a hangjukat. Most aztán tollat kapok a kezembe és készül a mű. Cselekvő vagyok az irodalomban éppen úgy, mint az életben is.

De nem vagyok az ész profétája. Tagadom, hogy ez áll legközelebb az istenséghez. A zene az, amely a legközelebbi helyet foglalja el. És mi az ész?

Maga az Isten, aki mindenütt velünk van, bennünk él és konkurenciát esinál saját magának a bennem lévő istenséggel.

Nem akarok erkölcsbíró lenni, de nem is pózoló, amikor azt mondom,

hogy sok keserves, könnyes órán gondolok a magyar ifjúságra. A *mai fiatalok eldurvultak, a szerelem bájos költészete tönkrement*. A mai húszévesek a régi negyvenévesek életét élik és keserves küzdelmet folytatnak a létért. Istenem, de nehéz is ma fiatalnak lenni! Szeretnék magamból életet adni ezeknek az öreg fiataloknak, hogy csak egy órára is érezzék az ifjúság kimondhatatlan szépségeit.

Le szeretném szögezni még azt is, hogy nem vagyok oly fékevesztett intranzigens író, mint ahogy azt *Móricz Zsigmond* és *Szabó Dezső* elképzelik és hirdetik. Nem azért nem szeretem őket, mert megtették azt, amit tettek, hanem mert nem bírom a Fregoliembereket. Tévedni emberi dolog, én is tévedhettem volna, de esküszöm az egy élő Istenre, hogy odaálltam volna a nagy nyilvánosság elé szóval vagy írásban és bűnbánóan vertem volna a mellem: *Pe cavit! Tévedtem!*

Távol áll tőlem a gyűlölködés és csak a férfiasság hiányát nem szeretem.

Most egy nagy hún regényen dolgozom. Címe „*A nagy fal*”. A kínai falról szól, amelyet a hún őseink támadása ellen építettek annakidején, amint azt a most megnyitott kínai annalesekben olvastam. Egyébként „*A félbemaradt tánc*” című dramatizált novellám a Nemzetiben várja bemutatását, amely költséges kiállítása miatt, sajnos, egyelőre nem kerülhet színre.

Szilágyi Ödön.

- Pekár Gyula

Thália gyermekei

Felkerestük néhány kiváló művészüket, hogy — ezúttal nem velük, hanem kivételesen — gyermekeikkel csináljunk intervjút. Kíváncsiak voltunk, a sok színészgyerek között há-

Jóska, bár még csak 9 éves, már tudja, hogy *gépészmérnök lesz*. De a többi is — Lulu = Júlia és a kis Vilma — mind rendes, komoly, kitűnő gyerek. Jól zongoráznak, ide-

Kürti József gyermekei. Álló alakok balról jobbra: Lulu, Jóska és Vilma. Ülő alakok: Pista és Annus (Harsányi felv.)

nyan akarnak szüleik nyomdokába lépni.

Első útunk Kürti Józsefhez, a Víg-színház művészehez vezet, mert tudjuk, hogy ott — hála Istennek! — találunk anyagot bőven. És csakugyan. Mikor becsöngetünk, kíváncsi matrózruhás kislányok és kis, csikoskabátkás fiúcskák bujnak elő mindenfelől és ugrálnak, futkosnak előttünk a szobákban. Így mozgásban meg sem tudjuk őket hamarosan számlálni. Mikor már szépen körülülnek, látjuk, hogy mindössze *csak öt*en vannak!

Annus a legnagyobb és úgy látjuk, ő a gyerekek között a *karvezető*, a többi inkább csak helyesel neki. Már ma teljesen kész, kidolgozott életprogramja van: *történelemtanárnő lesz*.

akart lenni. Azóta persze már ő is rájött, hogy ez nem rendes, komoly pálya és most már — festő akar lenni. Nagy Izabella gyermekei, Ferentzy Gyurika és Zsuzsika még nem tudják ilyen határozottan megmondani, milyen pályára készülnek. A kis Zsuzsikánál ez annál érthetőbb, mert még csak 1 éves és így még sok egyebet sem tud egykönnyen mondani. Gyurikánál ez persze nem akadály, mert

Ferentzy Gyuri Nagy Izabella kisfia

gen nyelveket tanulnak, az iskolában nagyszerű tanulók és *eszük ágában sincs, hogy valaha is szünpadra lépjenek*. Csak a legkisebb, a Pista gyerek gyanus egy kicsit. Ő mingyárt azzal kezdte, hogy az életkorához hamar hozzátett két évet, de szerencsére a többiek hamar leleplezték, hogy még csak 7 éves. Később is nagyon „kompromittáló dolgok” sülték ki róla. Kiderül, hogy „kicsi” korában nagyon szeretett komédiázni és mindenképpen színész

ő ma
komó
hogy
olyan
dalla
A kis
muzi
egy l
lamo
ének
mofó
ugrá
kis
takt
sen
Járn
anná
mint
sokk
A m
el az
min
a sz
dik
zásb
javít
van
zápf
mas
a sz
rája
van
ges
jobb
állat
azért
lehet
Man

Fere

Ő már 3 éves nagy fiú, szóval, egy komoly úr. Azért meglátszik rajtuk, hogy nagy énekművésznő gyermekei, olyan kedvesen, helyesen és direkt dallamosan pötyögnek, csicseregnek. A kislány különben is már ma nagyon muzikális. Odamegy a zongorához és egy kis ujjacskájaival mindenféle dallamot ütöget ki rajta. Ha az édesanyja énekelni kezd, vagy megszólal a gramofón, mingyárt felugrik és boldogan ugrál, táncol, pontos ritmusérzékkel, kis mutatóujjával ütögetve hozzá a taktust vagy kis magyar menyecske-szen oldalt a fejéhez szorított tenyérrel. Járnai még csak most tanul, de már annál kitünőbbben táncol. Zsuzsikának mint igazi kis művészgyerekeknek ez sokkal fontosabb és sürgősebb volt. A művészet mellett nem hanyagolja el azokat a kötelességeit sem, amivel minden rendes, jó kis baby tartozik a szülőinek: igen szorgalmasan fejlődik és gyarapszik testileg. Sőt a fogzásban egész biztos, hogy rekordot javított, mert már eddig nyolc foga van kint és most bujlik ki éppen négy zápfoga. Ez egészen rendkívüli, hatalmas teljesítmény lehet, mert nemcsak a szülők, de a nurse is igen büszke rája. Gyurika persze már régen túl van a gyermekornak ilyen kezdetleges örömein. Őt a muzsikánál is sokkal jobban érdeklik a gyönyörű, furcsa állatok. Sőt a zongorát is elsősorban azért szereti, mert alatta nagyszerűen lehet oroszlánbarlangosdítani játszani. Mamikát is akkor szereti legjobban,

Jónás Judith, Péchy Erzsébet leánya
(Labori felv.)

amikor nem énekel, mert akkor ráér velük játszani és ilyenkor természetesen neki is alá kell bujnia a zongora alá mint mami-oroszlánnak. Persze, nemcsak oroszlán szokott lenni, hanem sasmadár is, amikor körülropkódi az egész lakást, sőt egyáltalán, mintha a jó Isten kizárólag csak azért teremtette volna ezt a sok gyönyörű állatot erre a furcsa világra, hogy Gyurika játékaiban szerepeljenek. Színházban még sohasem volt, ellenben édesanyja elvitte egyszer a Zeneakadémia kupolatermébe, amikor ott hárfakísérettel próbált. Nagyon imponált a kislánknak a „szép, nagy szoba”, de amikor Noszeda bácsi megkérdezte, hogy hol szeretne itt aludni, hova tegyék az ágyacskáját, már habozás nélkül azt felelte: „Oda fel a magasba, onnan jól lehet leköpní”. Ebben a korban egészen meglepő ez a kialakult világnézet. Édesanyja művésztére nagyon féltékeny és sokszor meg is mondta: „Te nem vagy Nagy Izabella, te Mamika vagy!” És minek tagadjuk, az ő szempontjából igaza is van.

Ferencty Zsuzsika, Nagy Izabella kisleánya
(Vajda M. Pál felv.)

Király Kató, Solti Hermin és Király Ernő kisleánya

Péchy Erzszi kislánya, Jónás Judith már nincs olyan kellemes helyzetben, mint a többi színészgyerek, mert ő bizony csak a legritkább esetben lehet együtt az ő gyönyörű szép híres mamájával. Judith kiinn él Svájcban és ott nevelődik a legjobban. Édesanyja ugyanilyen nagy szeretettel és vágyódással gondol Judithra és legnagyobb bánata, hogy nem lehetnek mindig együtt. De miután a kislányt minél biztosabban távol akarja tartani a színháznak még a tájékatól is, kénytelen volt ezt a „megszépítő messiást” alkalmazni.

A színházmentes és színházi nevelésnek érdekes keveréke Király Katóka, aki még soha életében nem volt sem a színpalán mögött, sem színházi öltözékben. Viszont édesanyját, Solti Hermint minden műsorában megnézi vasárnap délutáni előadásban és ilyenkor semmi taps nem elég neki, amit édesanyja kap. Általában nagyon kényes és büszke az anyjára. Legjobban azt szereti, ha együtt mehetnek, mert akkor mindenki azonnal tudja, hogy ő kicsoda. Sajnos, nagyon ritkán részesül ebben a földöntúli boldogságban, mert mind a ketten éppen eléggé el vannak foglalva. Katóka a Málnaiskola harmadik osztályának eminens növendéke, tornázik, vív a Fodornál, franciául, angolul tanul és amit talán első helyen kellett volna említeni, pompásan zongorázik, sőt hegedülni is tanul és általában roppant muzikális. Beláthatjuk, annyi elfoglaltság mel-

lett nagyon nehezen marad ideje, hogy édesanyjával együtt forgolódjon a világban. De nem baj, segít ő magán! Ha olyan társaságba kerül, ahol még nem ismerik, bemutatáskor okvetlen hozzáteszi: „... a Solti Hermin lánya”. Ez legalább biztos. Hogy a jövőben mi szeretne lenni, azt még nem tudja, viszont jelenleg az a legfőbb vágya, hogy édesanyja hugának nézzék.

Miután minden színpadi műfaj egy-egy kitűnő reprezentánsának gyermekeit megszólaltattuk, elmentünk ahhoz, akinek a legnehezebb és leglátatlanabb szerep jutott a színháznál: az igazgatóhoz. Vajjon, hogy érez és gondolkodik, főleg a színházzal kapcsolatban, egy ilyen gyerek? Sebestyén Pistát, a Városi Színház igazgatójának fiát éppen francia nyelvleckéjében zavartuk meg. Ezért nem nagyon bánkódott. Igen óvatosan nyilatkozik mindenről, még az életkorát is így mondja be: „Mondjuk, hogy 15 éves”. Egyedül arra a kérdésünkre kapunk határozott választ, hogy szeret-e tanulni? „Kérem szépen, hát ki szeret?!” Természetesen ezt az állítását is lehetően kérdő formába önti. Nagyon helyes, kellemes, rokonszenves fiú, aki a tanuláznál csak a színházat utálja jobban. Még az a jó Isten is színingazgatónak teremtette!

Surányi Margit.

Sebestyén Pista, Sebestyén Géza igazgató kisleánya (Harsányi felv.)

uj tehetséget fedettek fel

A budapesti színházak az utóbbi években néhány új kiváló író fedeztek fel a színpadi irodalom számára; úgyszólván minden évben feltűnt egy fiatal magyar szerző. Az idén még nem került a közönség elé és így még nem is hódíthatta meg színpadainkat új talentum. Ne volna a fejlődő magyar drámairodalomnak olyan új slágere, ami méltó a bemutatásra?

Faludi Jenő dr., a Magyar Színház igazgatója — azt mondja, van, nem is egy, hanem kettő és a két ismeretlen sláger szerzője új író: Ujházy György.

Ujházy György neve nem ismeretlen a kulisszák mögött. Két új darabjának híre hamarosan elterjedt, annál is inkább, mert szokatlan dolog, hogy egy színházigazgató ismeretlen szerzőtől egyszerre két darabot fogadjon el. Az első darab elfogadásáról annak-

idején hírt adott a napisajtó. A darab címe: „A két Belezsnayné”, melynek szerepeit ki is osztotta Faludi Jenő; a két címszerepet Tilkos Ilonára és Berky Lilire, a két férfi főszerepet Kiss Ferencre és Törzs Jenőre. A darab bemutatását Molnár Ferenc „Olympia”-ja miatt kellett elhalasztani.

A „Déliabáb” munkatársa utánajárt az ügynek, felkereste az érdekelt feleket és nyilatkozatot kért tőlük a két új magyar darabról.

Faludi Jenő dr.,

a Magyar Színház igazgatója a következőket mondotta:

— Ujházy György mint ismeretlen szerző küldte el hozzám első darabját, „A két Belezsnayné”-t. A darabot elolvastam és annyira jónak találtam, hogy felhivattam Ujházy Györgyöt

és megállapodtam vele, hogy a darabot azonnal előadjuk. A szerepeket kiosztottam, a próbákat azonban el kellett halasztanunk az „Olympia” premiérje miatt. Hangsúlyozom, hogy a darabot nemcsak előadhatónak, de okvetlenül előadandónak tartom. Különösen meglepett az, hogy Ujházy, noha még nem került színre nagy színpadon, milyen biztos színpadi

technikával dolgozta fel mondanivalóit e vígjátékban. Időközben bemutatta nekem Ujházy másik darabját is, amelyben a történelmi idők különös mélységével világítja meg — a mi korunkat. Feltétlen meggyőződésem az, hogy mindkét darabot elő kell adni.

Ujházy György

a következőkben nyilatkozott:

— Első darabomat póstán küldtem el a Magyar Színház részére. Talán felesleges arról az örömről beszélnem, amit akkor éreztem, mikor Faludi Jenő igazgató válasza rövidesen megérkezett. A szerepeket oly kiváló kezekbe helyezte Faludi Jenő igazgató, hogy ez a legnagyobb büszkeség számomra. A darab Riccioneben kezdődik és a magyar vidéken ér véget. Műfaja: háromfelvonásos vígjáték. Második darabomban különös problémát dolgoztam fel; történelmi idők világát a mai korról való vonatkozásban. A darab hőse: István király apja. Csodálatos, hogy ez a hatalmas fel-dolgozatlan anyag mennyi szépséget és érdekességet rejteget éppen a mai ember számára. Az új darab tizenegy jelenetből áll és megvan az a reményem, hogy a Magyar Színházban olyan modern előadásban fog színrekerülni, amelyhez fölösleges dícsérő jelzőt fűzni.

Ujházy György

Érdekes, furcsa és bizarr átíratott kaptak a napokban Svájcból a budapesti vendéglősök. A komolyhangú, hivatalos levelet a svájci vendéglős ipertestület vezetői írták alá és ebben arra kérik a pesti vendéglősöket, hogy a levélben foglalt határozatokat tegyék magukévá és szerezzenek azoknak a magyar fővárosban is érvényt. A svájciak átíratában, amely méltán keltett volna forradalmat a pesti nők között, nem kisebb dologról van szó, minthogy svájci kollégáik mintájára és felszólítására a pesti vendéglősök is tiltsák el hölgyvendégeiknek azt, hogy nyilvánosan fésülködjenek és puderozzák magukat.

GLÜCK FRIGYEST

kérdeztük meg, aki a következőket válaszolta:

— Szerintem fölösleges és különben kivihetetlen a svájci vendéglősök kívánsága. A korral együtt változott az ízlés, az erkölcsi kódex és a tempó is. No meg a divat természetesen. És a női divatot nincs az a vendéglős, aki meg tudná, vagy akarná változtatni. Ha a divat azt kívánja és azt fejlesztette úzussá, hogy a hölgyek nyilvános helyeken is puderozzák magukat és fésülködjenek, tegyék azt a legnagyobb nyugalommal. És nem kelthet ez visszatetszést, hiszen ma minden nő kivétel nélkül így csinálja. Egy másik előkelő vendéglős:

GUNDEL KÁROLY

is hozzászól a nagy kérdéshez és a következőket mondja:

— Teljesen szükségtelen a svájciak kívánsága. A vendéglősnek sem oka, sem joga, hogy vendégének viselkedésébe beleszóljon, ha az amit csinál, nem hívja ki a többiek ellenszenvét vagy nem ütközik a jóízlésbe. Mivel itt erről szó sincs, a legokosabb, ha napirendre térünk a külföldi javaslat fölött.

Ezt mondják a vendéglősök. Lássuk most már, mit szólnak a felvetett indítványhoz a pesti hölgyek. A Délibáb munkatársa megszólaltat most néhány színésznőt.

RAKOSI SZIDI

amint látni fogjuk, a svájciak pártjára áll, mert munkatársunknak a következőket mondotta:

— Tökéletesen igazuk van a derék svájci vendéglősöknek. A nő fésülköd-jék odahaza (igaz, hogy én még ott tartok, hogy a nőnek hosszú haja legyen) puderozni pedig egyáltalában ne puderozza magát, mert az csak árt az arcbőrének.

FEDÁK SÁRI

már más véleményen van. Ő ugyanis a következő választ adta kérdésünkre:

— Nagyon rendes ország az a Svájc. Hát nincs jobb dolga a vendéglősnek, minthogy ilyeneken törje a fejét? Ahelyett, hogy örülne, hogy önáluk, a nyilvános helyeken megjelenő hölgyek viselkedésében csak ez a kivétel való. Jöjjön hozzánk csak egy napra, majd visszavonja az indítványát.

SOMOGYI NUSI

válasza először egy nagy nevetés volt. Aztán az alábbiakat mondta a telefonkagylóba:

— Az egész indítvány jellemző az országra, ahol tétetett. A nagylábú nők hazájában, ahol vidéken vasárnap nem szabad autóval járni. Annyit tudhatnának a svájci vendéglős urak, hogyha a mai rövidhajú nő leveszi a kalapját, feltétlenül szükséges, hogy egy kissé megsimítsa utána a haját, mert a kalap azt összeborzolja. Puderozkodni pedig csak kell.

Végeredmény:

Magyarország—Svájc: 4:1 a magyarok javára.

Délbáb

Ruth Weyher német filmszínésznő legújabb szerepében

Délbáb

k. Lássuk
lett indít-
Délbáb
st néhány

pártjára
a követ-

a derék
fésülköd-
még ott
haja le-
lában ne
ak árt az

ugyanis
ésünkre:
a Svájc.
glósnek,
a fejét?
önáluk,
enő hől-
a kivetni
napra,
yát.

tés volt.
telefon-

mző az
agylábú
asárnap
Annyit
s urak,
eveszi a
s, hogy
haját,
Pude-

a ma-

* Senki sem lehet proféta a saját hazájában *

1.

A Fővárosi Operettszínházban már javában folynak a „Zenebona” című operettujdonság előadásai. Aki figyelemmel böngészte a napilapok színházi rovatának kommunikéit, annak bizonyára feltűnt, hogy a jól beharangozott új magyar operett primadonna-szerepében egy teljesen ismeretlen nevű színésznőt, bizonyos Ambrus Irént hirdeték. Vagyis helyesebben: a kommunikékben első helyen Ambrus Irén neve állt. Utána szép sorjában következtek: Szokolay Olly, Somogyi Nusi és Fejes Teri. Persze, meglepődik

a nyájas olvasó és azt kérdi önkénytelenül is: vajjon kilehet az az Ambrus Irén, aki így előrerukkolt a legdivatosabb pesti szubretstárok névsorának élére?

2.

Ambrus Irén néhány évvel ezelőtt még az Újpesti Színház segédszínésznője volt. Ugynevezett másodszubrett. A művésznő egyáltalán nem volt szép. Termete inkább alacsony, mint sudár, haja inkább vöröses, mint szőke és a lába... igen, a lába, amely egy szubrettszínésznőnél van olyan fontos,

mint a katonánál a kard, szóval a lába, hogy is mondjuk csak, nem éppen eszményi volt... A kolléganők legnagyobb öröme. De azért Ambrus Irén bízott a jövőjében és ha a társnői ugrották az öltözőben, csak így vágott vissza nekik:

— Ti csak beszéljétek, majd meglátjátok, hogy három év múlva hol leszek én!...

Gúnyos nevetés volt mindig a válasz.

És történt egy szép napon, hogy a „Marica grófnő” újpesti szubrettje torokgyulladásra hivatkozva, lemondta a szerepét. Nagy kétségbeesés követte a lemondást. Fodor Arthur, a színház akkori direktora már indult is a pénztár felé, megmondani a kisasszonynak, hogy fizesse vissza az estére vál-

Ambrus Irén (Photo Willinger)

Délbáb

Délbáb

*
*
kényte-
Ambrus
legdiva-
névsora-

ezelőtt
szinész-
zubrett.
olt szép.
t sudár,
zöke és
ely egy
an fon-
katoná-
szóval a
s mond-
em ép-
ri volt...
k legna-
ére. De
us Irén
vőjében
női ug-
özöben,
ott visz-
beszél-
meglát-
három
leszek

nevetés
a vá-
nt egy
hogya
"nő" uj-
ttje to-
ra hi-
mondta
Nagy
követ-
ást. Fo-
a szín-
rektora
a pénz-
egmon-
sszony-
fizesse
ére vál-

Miss Gwen Frangeen, Shaw „Vissza Mathuzalem” című darabjában

* Világhírű * írónak * ISMERETLEN

Kevés olyan mestere van a drámanak és a színpadnak, akinek számára olyan hatalmas és állandó népszerűséget tartana fenn a világhír, mint Eugene O'Neill. O'Neill nevét ma az egész világon ismerik és a legelső színírók közt emlegetik. Darabjait Tokióban, Moszkvában és New-York-

Eugen O'Neill

ban egyaránt játsszák és kritikusai egyik-másik művét Goethe „Faust”-jával hasonlítják össze. Két darabját, mint a budapesti sajtó megírta, nálunk is bemutatták a közeljövőben; az egyik a „Pók”, amelynek előadásai körül a legnagyobb botrányok játszódtak le és amelynek egyik főattrakciója az, hogy az előadás végén berohan a nézőterre és a színpadra a rendőrség és revolverlövések közben mindenkit elfognak — a másik a „Szőrös majom”, amelynek különös címszerepét nálunk Csontos Gyula fogja eljátszani.

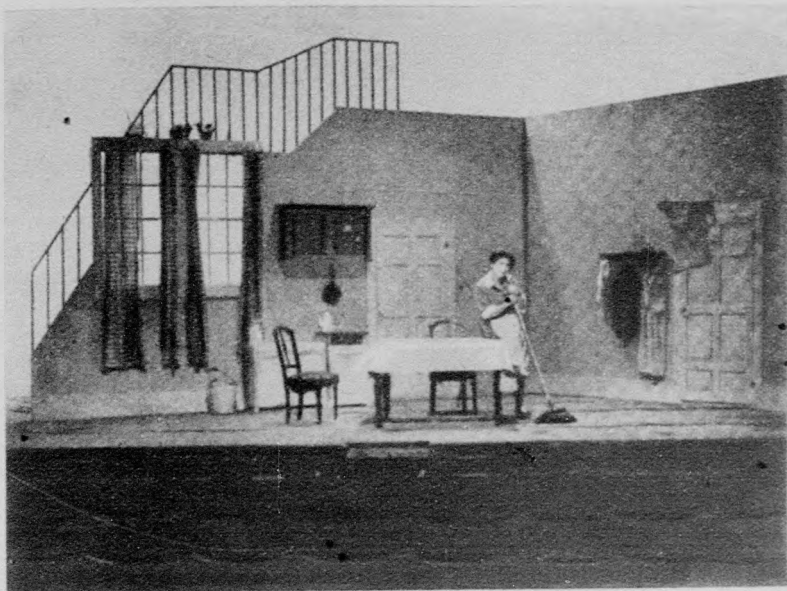
Eugene O'Neill New-Yorkban született, sokat kóborolt, egész életén

át egyedül tartotta el magát, vaudeville-színész, matróz, kereskedőriporter és sok más. Ma negyvenéves és minden segítség nélkül küzdött föl magát a gazdagságig és a világhírre. Ebben az évben Tokióban, Moszkvában, Frankfurtban és a new-yorki Guild-Theatrén egyszerre mutatták be új darabját, a „Strand Interlude”-t, melynek így méltán világsikere.

Első igazi sikerét a „Lázár Langhed” — „Lázár nevetett” — című darabjával aratta. Különös darab a Főszereplője Lázár, aki az élet szétvetését tanítja, a jó és rossz egyformán megkívánását, az örök életet, amely egyaránt megvan a nem-ben és az igen-ben és amelynek legnagyobb eszköze: a nevetés. Lázár filozófiája „az igen és az ördögi nevetés filozófiája” — ahogy a darabban nevezik, híveket hódít. Így szereti meg Lázárt Mirjam is, akit Lázár feleségül vesz. „ostoba és imádó szerelemmel”. Mirjamban O'Neill a gondolkodás nélkül imádó nő típusát írta meg. Tiberius császár azonban fél Lázár nevető hatalmától, ezért elfogatja és elégetti őt. Mirjam egyedül marad halálos magányában. A kórusok Lázár halálát a nevetés halálának nevezik. Hét kórus szerepel ebben a darabban és ez a hét kórus az élet hét periódusát szimbolizálja.

A praktikus mai kereskedő figuráját írta meg O'Neill a „Marco Millions” című darabjában. Marco Polo a híres velencei világgörül utazó, a modern anyagias kor eleven pénzeszsákja. Marco világgörül útjában eljut a tatárok közé. Itt különös embereket ismer meg: Kublai khánt, Dzsingisz khán unokáját, Kukachin herceget és Chu-Jint, a bölcsét. A három tatár a maga szellemi és esztétikai finomságával parodisztikus ellentéte lesz a civilizált és csak praktikus kereskedőnek. Ebből ered a konfliktus, amelynek következményeit Kublai khán a következőképpen fejezi ki: „A világ végtelen energiája az Isten; állandóan terem és megsemmisít. Élete az örökkévalóság, amelyet az

állandó tettel gondolkodás nélkül akar eltölteni, akik így képzelik őt el és akik fiainak vallják magukat, azok csak ostobák lehetnek; tökéletes inkarnációja ezért: Marco Polo, aki ostobaságában az Isten igaz gyermekének érzi magát." A céltalanul cselekvő, teremő és megsemmisítő és magát praktikusnak hívó kereskedő paródiája ez a Marco, akinek ostobasága fölött győzedelmeskedik a tatárok kultúrája. A valóságban kezdődő darab észrevétlenül áttér a fantázia területére.

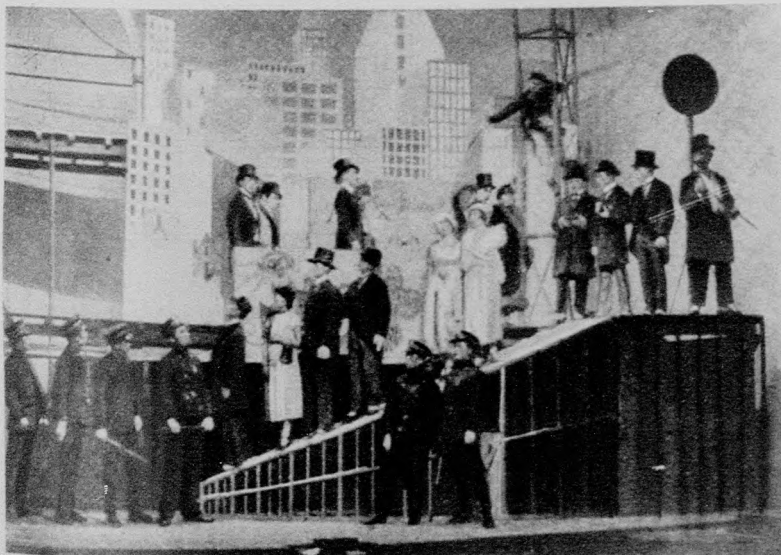
O'Neill „Reggeli után“ című darabjának előadása Tokióban

„A szőrös majom” — „The Hairy Ape” — még különösebb témát dolgoz fel. A darab hőse egy rendkívül állatias formájú, majdnem teljesen szőrös matróz. Mindenütt, ahol megfordul, csúfolják, kinevetik. Végül egy cirkuszhoz kerül, ahol felleptetik mint majomembert. Összeütközésbe kerül egész életével, sorsával, mindenkivel, aki kivetette őt. Ekkor az igazi majomhoz fordul: észrevétlenül belép a cirkusz gorillájának ketrecébe. A gorilla az első, aki átöleli őt: ettől az öleléstől holtan esik össze.

O'Neill legújabb darabja — és természetesen legújabb sikere — a „Strange Interlude” — „Különös közjáték”. — Ez a darab, kritikusi szerint, a színpad forradalmát jelenti. Cselekménye kettős: a beszéd és a gondolat együtt szerepel benne. O'Neill azt állítja, hogy az embereknek állandó kettős karakterük van: az egyik, amit a beszédjük, a másik, amit az el nem mondott gondolatuk határoz meg. A cselekmény így kettős: a beszéd és a gondolat cselekménye egymás mellett szerepel a színpadon. A színészek nemcsak azt játsszák meg, amit mondanak, hanem azt is, amit beszédjük mögött gondolnak.

Mi lenne, ha ez az életben is így történe?

Mindenesetre nagy érdeklődéssel várjuk ennek az érdekes írónak a darabjait. Nálunk még alig ismerik a nevét, pedig már világhírű. De ez nálunk mindig így van. A külföldi fércmunkákat „postafordultával” bemutatják, de az értékre várnunk kell.

A „Szőrös majom” egyik jelenete a tokiói modern színházban

Új Színház- belépődíj nélkül

Külföldi mintára „Magyar Studio” címen a közel jövőben egy merőben új és érdekes színházi vállalkozás indul meg Budapesten. Néhány lelkes, fiatal színházi ember állt össze azzal a céllal, hogy a színház, a díszlet, a rendezés ősi tradícióit egypár mérész újítással modernizálják.

A „Magyar Studio” létrehozója és vezetője Rékai András, az Operaház rendezője a következőkben mondta el programját a „Déliab” számára.

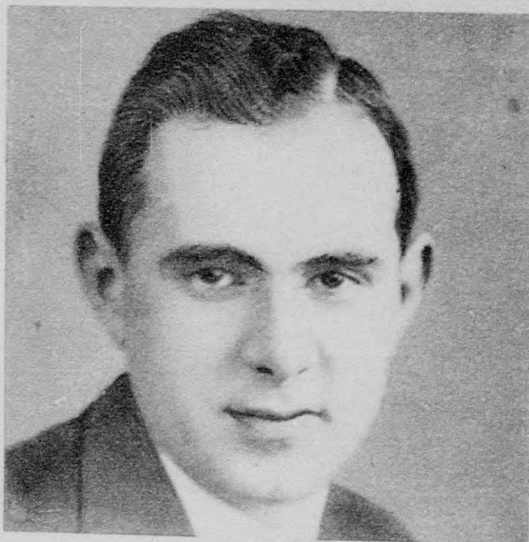
— A külföld valamennyi metropolisában minden komoly nagy színháznak van egy ügynevezett studioja, ahol állandóan olyan erősebb újításokkal kísérleteznek, amelyeket a nagy színházak színpadain nem csinálhatnak meg. Minden ilyen előadás eredménye egy-egy életrevaló ötlet, amelyet aztán átvesz az anyaszínház.

Igy van ez nálunk is. Az Operaház és a Nemzeti Színház nem tehetjük ki próbálgatásoknak és éppen ezért égető szükség volt egy kísérleti színpadra, amelyet végre most megvalósíthatunk. A „Magyar Studio” egészen más lesz, mint a külföldi társai. Célunk a „Guckasten Bühne” továbbfejlesztése egy még modernebb — *de semmiesetre sem expresszionista vagy futurista irányban*. A színház évszázados hagyományai feltétlen elavultak és megreformálásra szorulnak. Elsősorban vonatkozik ez a díszletre. Hol van az megírva, hogy a közönség állandóan csak téglalap alakban lássa a színpadot — mondjuk, egy teljes szobát — amikor a cselekmény annak csak egy részében játszódik le. *Mi ezt a téglalap alakú színpadnyílást háromnegyedrészt eltakarjuk és csak egy egész kis részébe engedünk betekintést.* Eze-

ket a részeket *bevágásnak* kereszteltük el, miután sohasem látszik több a színpadból, mint az a bizonyos sarok, háromszög vagy derékszög, amelyben egy-egy felvonás lejátsszódik. A díszleteket legjobban egy hatalmas papírlaphoz lehetne hasonlítani, amely egy bizonyos helyen fel van szakítva, hogy mögéje bepillantást nyerhessünk.

A jelmezekben, klasszikus daraboknál nem követjük a modern apostolokat. A szereplőket sem játszatjuk mai ruhákban, hanem a régi jelmezekben, azzal a különbséggel, hogy igyekszünk azt mennél jobban leegyszerűsíteni.

Négyen állunk össze az Operaházból, hogy ezeket a terveket valóra váltsuk és ha lehet valamilyen ötlettel és újítással mi is hozzájárulunk a színpad modernizálásához. Rajtam kívül *Oláh Gusztáv, Tolnai I. ál és Szunyogh Rudolfné* fáradozik azon, hogy ez minél jobban sikerüljön. Első elő-

Rékai András

adásunkat április közepén tartjuk meg, amikor is a „Vízkereszt”, „Hamlet”, „Julius Caesar” és a „Szentivánéji álom” egyes jeleneteit fogjuk a színpadra hozni.

Önzetlenül állunk ennek az ügynek a szolgálatába, miután ezeket a kísérletezéseket *belépődíj nélkül egyelőre csak meghívott szakembereknek mutatjuk be.*

Kereset

- Tudja, ki keres legrosszabbul az amerikai filmesek közül?
- Ki?
- Sam Goldwyn.
- Miért?
- Az egész világon hiába keres egy Bánkyhoz hasonló filmszínésznőt.

Délbáb

ab

rül

*
 ereszteltük
 k több a
 yos sarok
 amelyben
 x. A dísz
 mas papír
 amely egy
 ítvá, hogy
 sünk.
 s darabok
 apostolo
 jálszatjuk
 égi jelme
 azzal a kü
 gel, hogy
 ink azt
 jobban le
 ísíteni.
 en állunk
 z Opera
 hogy eze
 terveket
 váltjuk és
 t valami
 ettel és
 mi is
 ulunk a
 moderni
 hoz. Raj
 vül Qláh
 Tolnai
 Szunyogh
 é fárado
 a, hogy ez
 bban sike
 Első elő
 tjuk meg.
 Hamlet"
 entivánéji
 k a szín
 z ügynek
 a kísérle
 előre csak
 tatjuk be.

Lillian Harvey első tavaszi autótúráján (Binder foto)

abbul az

ba keres
ínésznőt.

*
KRITIKA KERR ALFRÉDRŐL = A
* KRITIKUSRŐL *
*

Kerr, a „Berliner Tageblatt” vezérkritikusa március végén felolvasásra Budapestre érkezik. Felhasználom a kedvező alkalmat és elmondom, milyen Kerr, ahogy a helyszínen, berlini tartózkodásom alatt megismertem. Az egyszerűség kedvéért mingyárt azt a kritikát írom le, amit Kerr az „Olympia” berlini premierjén, szokásához híven, papírra vetne, ha Molnár időközben nem avanzsált volna a „Berliner Tageblatt” cikkíró munkatársává. Az olvasó előtt nem kell magyaráznom, hogy jóakarató karikatúráról van szó.

Berend Pál.

Olympia

Schauspiel in drei Akten, von Franz Molnár. Uraufführung in der „Tribüne”.

1.

Molnár megint hozott Berlinbe egy új darabot. Isten hozta, kedves Molnár! Lám, lám, ezek a magyarok!

2.

Miért szerepeltet Molnár előszerepelttel arisztokratákat? Mert minden

Alfred Kerr

embernek van egy társadalmi óhaja, amelytől messze van. Így Molnár a főhercegektől. Erről az elméletéről írtam egy könyvet is. (Három mázsa ötven, Rudolf Mosse kiadása, kötetenként ötven pfenniggel drágább. A „Tageblatt” olvasóinak féláron.)

3.

Mikor New-Yorkban voltam, Astoria-Hotel igazgatója, miközben a színházban ten felvitt a negyedik emeletre, megdöbbentett egy viccet a szerelmes huszárkapitányról. Szerinte a huszár olyan, mint a zsidó vallás. (Point a következő számban.)

4.

Nem mondom, hogy hatvan, mindenesetre ötvenkilenc százalékban jobban írtam volna meg a darabomat. Pedig nem vagyok drámaíró, engem nem ünnepel a fél világ és a félvilág (viccet szabadalmaztattam, vigyázz, kedves utánozóm, a „Vossische Zeitung”-tól), csak egyszerű kritikus vagyok, alig kétezer márká haviféltéssel.

5.

A végén nem kapják meg egymást. Persze, ez a raffinált Molnár hiszi, hogy túljár a német kritikáson. Azt várja, hogy mi azt várjuk, hogy a szerelmesek a végén megkapják egymást. És erre ő megérkezik a szeriöz befejezéssel. Pedig mi nem is ezt várjuk. Mi a végét várjuk. vacsorázni akarunk. Mi rántott bécsi szeletet akarunk, azaz lerántott szerzetest.

6.

A probléma ez: adva van egy huszárkapitány és egy csinos nő, a huszár Orsolya néni, aggszűz és apáca tőzvénytelen gyermeke. A fiatalok szeretik egymást. Ámde közbejön egy modern szélhámos, afféle Cagliostro, hogy ne mondjam: konkurrens kritikák és el akarja ütni a huszár kezéről aggszűzt. Közben megérkezik az ap

aki a k...
minőség...
kezelés...
ket. Re...
bírnja a...
a házita...
érkezik...
tén kap...
tulajdon...
törvény...
hosszan...
nak. A...
szabad...
utánozóm...
egy köz...
hiszem...
sét és k...

Ez a...
Szeretné...
látni, ak...
nyen m...

A ka...
vérből...
huszárti...
nőre, n...
sokkal l...
kaphatn...

Moz

A nő...
londoni...
tartott...
foglalt...
Több...
utaltak...
típust a...
Ezeken...
látni, cs...
csapatol...
nyoma...
tott ny...
mindig...
szenved...

Kifog...
dég tisz...
éppen...
mikusok...
felvonás...
családja...
— E...
nők ner...
ülésén...
formájá...

aki a király első főpohárnoka és ilyen minőségben helyes ivásra és a villa kezelésére tanítja a fiatal főhercegeket. Rendel akarván teremteni, rábírja a szélhámost, hogy vállalja el a házitanítói állást a királynál. Megérkezik a csendőralezredes, aki szintén kapacitálja a szélhámost, aki tulajdonképpen Orsolya néni másik törvénytelen gyermeke. A szélhámos hosszan szaval, aztán elmegy főlovásznak. A probléma tehát most az, hogy szabad a leányasszonynak már most utána szöknie vagy előbb béreljenek egy közös szobát a Sacherben? Azt hiszem, helyesen értettem meg a mesét és kifogástalanul a problémát.

7.

Ez a kapitány afféle papírkapitány. Szeretném én azt a magyar huszárt látni, akinek nem kell a nő, ha könnyen megkaphatja.

8.

A kapitány az egyetlen húsból-vérből való alak. Tipikus magyar huszártiszt: bármennyire is bukik a nőre, nem teszi magáévá, annál ő sokkal büszkébb, pedig könnyen megkaphatná önagyságát.

9.

A kapitány afféle színpadi figura. Sem nem papír, sem nem hús. Dumas egyszer már megénekelte ezt a „Három testőr”-ben. Hej, ezek a régi darabok, Akkor volt csak drámaírás. Akkor még kéj volt kritikusknak lenni.

10.

Mit ér az egész műélvezet, ha az ember tudja, hogy Monár mennyit kap érte. Az igazi írónak honorárium nélkül kellene dolgoznia, mert a pénz könyörtelenül prostituálja. Tessék megnézni Monárt.

11.

A legkülönösebb Molnárbán, hogy dacára milliárdos tantiémjeinek: költő tudott maradni. A legnagyobbak egyike. Hallom, a tegnapi „Olympia”-premiér is igen szép sikert aratott. Én, sajnos, nem mondhatok véleményyt, mert tegnap este meghívott vacsorára Pallenberg, az örökifjú és bizony elpityókáztuk a premiért. Pallenberg a vállamon aludt el, örök barátságot esküdtünk és csak hajnalban ébredtünk fel egy kis hordó bajor sörre.

Alfred Kerr.

Mozgalom a háborús filmek ellen

A nők nemzetközi szövetségének londoni központja a napokban ülést tartott, amelyen a háborús filmek ellen foglaltak állást.

Többen szólaltak fel és találóan utaltak arra, hogy a filmgyárak külön típust alkottak a háborús képek terén. Ezek a filmek ellenséget nem látni, csak frissen, vidáman menetelő csapatokat. A szörnyű valóságnak nyoma sincsen. Nincsenek megcsontott nyomorék katonák, aki elesik azt mindig szíven találja a golyó. Nincsen szenvedés.

Kifogásolják, hogy majdnem mindig tiszték a hősök, a közvitézek, akik éppen úgy véreztek, rendszerint komikusok. A hatodik vagy a tizedik felvonás végén minden hős hazatér családjához és szíve választottjához.

— Ez nincsen így — mondották a nők nemzetközi szövetségének londoni ülésén. — A háború ellen még film formájában is küzdeni kell.

Elhatározták a londoni ülésen, hogy a világ valamennyi szövetségét értesítik, hogy csatlakozzanak a háborús filmek elleni mozgalomhoz. Magyarországra a napokban érkezett meg az értesítés.

A Délibáb munkatársa felkereste Semsey Lászlónét az akció vezetőjét, aki a következő felvilágosítást adta a mozgalomról.

— Az értesítést megkaptam és mondhatom szívvel-lélekkel állok az akció mellé. Mi magyar nők, akiknek férjünk és gyermekünk végigküzdötte a hosszú négyéves háborút, tudjuk legjobban, mit jelent a háború.

A háborús filmek ellen küzdeni fogunk. Ezek a képek sértik azoknak a kegyeletét, akik a világháborúban hősi halált haltak — a hazáért.

A legközelebbi napokban gyűlést tartunk az akció magyarországi folytatása érdekében.

Miből lesz a cserelobogár?

Együtt indult a magyar kabaréval, mégse lehet úgy mondani, hogy egyforma idős a magyar kabaréval, hiszen még olyan fiatalok mind a kettőben. Ahol Pesten kabaré nyílt, mindenütt ott volt, kifejezni mindazt, ami a magyar kabaré jellegzetessége. Cégtábla volt. Most hónapok óta hallgat. Kénytelenségből. Itt, a „Délibáb” kedvelt rovatában szólok meg ismét, hogy elmesélje azokat az időket, amikor még zöld volt a Kőkény...

*

Most, recece, fekete, tüzes, temperamentumos, kerekded asszonyka. Megkérdezhetnék, hogy miként tudott ilyen gyakorlatilag ellenállni a divátáramlatnak, de inkább arról kérdezősködünk, hogy milyen úton-módon fejlődött ki a fővárosnak az a kedves, bohókás, talpraesett szatirájú speciális valakije, akit röviden úgy hívnak, hogy a — kőkényilona.

*

— Még ma is megvan talán az a vastag könyv, amibe negyedik pol-

— Halálosan szerelmes voltam...

gárista koromban, amikor szokás szerint tőlem is megkérdezték, hogy milyen pályára készülök, azt irattam be, hogy apáca leszek. Ugyanis halálosan szerelmes voltam a hitoktató plébános úrba. Ugyanekkor kedves szüleim gyengéden azt igyekeztek belém-pofozni, hogy tanítónő legyek. Vizsga után a halálos szerelem elpárolgott, engem nyaralni küldtek Nagykőrösre a rokonokhoz. Ott kezdtem elzúlni. Szabadjára hagytak és én egyre jobban közeledtem a színipálya felé. Legalább is magaviseletben. Pár hét múlva mindenki úgy hívott, hogy a táncos ördög és mindenki tudta már, hogy színésznő akarok lenni, csak, természetesen, a szüleim nem.

Ők vakáció után annak rendje és módja szerint be is irattak a képzőbe, én meg titokban jelentkeztem a Színészegyesület iskolájában felvételre. Már délután hat óra felé járhatott az idő, a tanárok hazafelé készülődtek s még mindig nem mertem szólni nekik, amíg fel nem tűnt az egyedül lődörgő, tizennégy esztendő, térdigérő szoknyás, florentinkalapos, barnapirosra sült arcú kislány, aki akkor voltam. — Hát te mit akarsz itt? — szólított meg jóindulatúan Balassa Jenő.

Őrülten be voltam rekedve és így sűgva feleltem: színésznő akarok lenni. Azt mondja Molnár László, menjek fel a dobogóra és szavaljak valamit. Én erre kivágtam a címet, hogy: Coriolan! A kivágást csak a bátor fellépésre tessék érteni, ne pedig a hangra, mert ezt is és az első pár sort is suttogva tudtam csak elmondani és ha a vizsgáztató bizottság eddig azt hitte, hogy a drukktól rekedtem csak be, most már végképpen meggyőződött róla, hogy nem úgy áll a dolog. Rettenetes kacagással fogadták a szavalamat és ha nem tévedek, első színészi produkcióm alkalmával, már ekkor eljegyeztem magamat a nevetéssel. Végül is egy Pása-versre felvettek.

Boldo
De csá
napig.
díjat k
fizetne
telen v
lani, ho
hetek, r
leim n
hogy sz
vagyok
fordulh
juk pé
levélben
szerencs
szüleim
hetik...

A Víg
játszott
repeimet
akartak
én szub
tem v
Hogy m
tem, ne
róla. E
Színpad
csábító
maradt
rékhoz
mondom
léptem,
repeltem
ben, vi
egyik sz
színészn
— mo
Nem a
Hiába, r
legsikere
kény Ho
bet kim

— Há
kérdézz
— Ig
hogy leg
tam köz
— Dr
— Ne
szívem.
tragikus
közönség
Kőkény
szentenc
vaudevil
játszani.
zódtem
chem v
engem
hizásnak

Boldog voltam. De csak egy hónapig. Ekkor tandíjat kellett volna fizetnem és én kénytelen voltam bevallani, hogy nem fizethetek, mert a szüleim nem tudják, hogy színövendék vagyok és így nem fordulhatok hozzájuk pénzért. Erre levélben tudatták a szerencsétlenséget a szüleimmel. Képzeltetik...

A Vígsházban játszottam első szerepeimet; ott is akartak tartani, de én szubrett szerettem volna lenni. Hogy mégse az lettem, nem tehetek róla. Ez a Modern Színpad bűne, az csábított el és én hű maradtam a kabarekhoz azóta. Nem mondom, néha félreléptem, vendégszereltem operettben, vígjátékban majdnem mind egyik színházban, de hát, Istenem, egy színészno ide is néz, oda is néz, ugy-e?

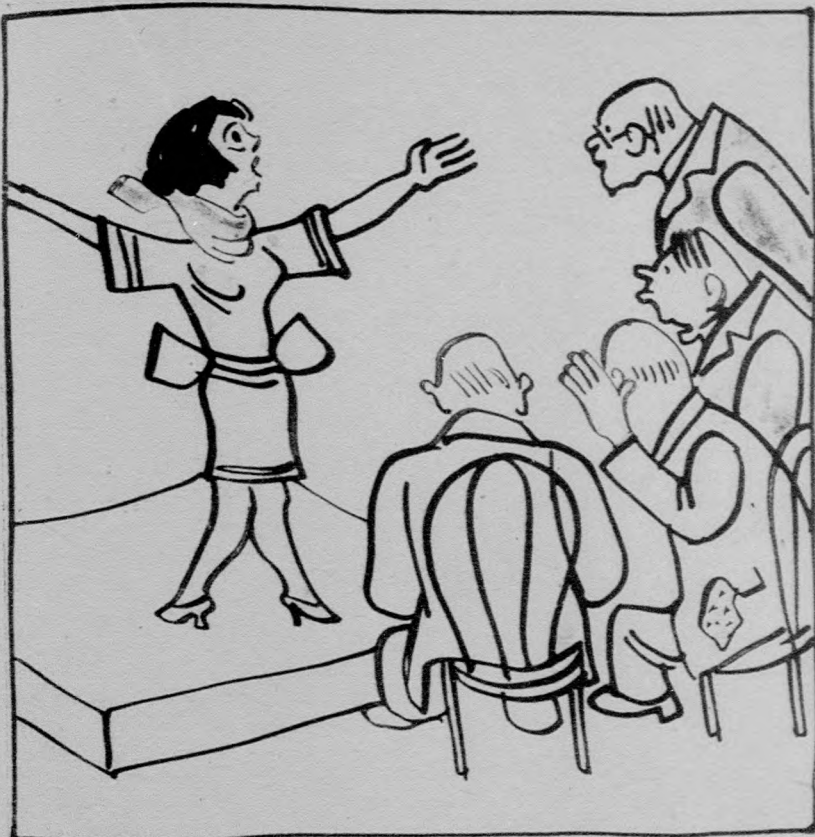
— mondja és egy nagy slukkot vesz. Nem a cigarettából, a levegőből. Hiába, no, még a kétlábú házikereplők legsikeresebb színpadi alakítója, Kökény Ilona sem tud egy szuszra többet kimondani.

— Hány kuplét énekelt eddig? — kérdezzük tőle.

— Igazán nem tudom. Az biztos, hogy legalább százból sláger csináltam közülük.

— Drámában szeretne-e fellépni?

— Nem. Pedig volna hozzá elég szívem. De azt hiszem, hogy a legtragikusabb jelenetemenél röhögne a közönség a legjobban. Ez nem is a Kökény! — mondanák ki végül a szentenciát. Ellenben elárulom, hogy vaudeville-t szerettem volna mindig játszani. Ennek a reményében szerződtem el az Andrássy útról. Pechem van, most drámát adnak és engem átengedtek sorsomnak — a hízásnak. De azért nehogy azt írja,

— *Suttogva szavaltam*

hogy kövér vagyok! — teszi hozzá ijedten.

— Kire haragszik?

— Én? Senkire. A telefonon kívül. Ugyanaz a számom Józsefben, mint a Seemann-kávéházé Terézben és egész éjjel nálam keresik a Schwarcz urat. Ugy-e, kellemes?... Viszont rám a karmesterek haragusznak a legjobban. Azt állítják, hogy összetéveszttem magamat velük és én akarok dirigálni. Hát úgy nézek én ki?

A becsületes válaszával alól egy két arasznyi kiskutya ment ki bennünket. Egy nagykutya is illő méltósággal besétál és elhelyezkedik az asszonya ölében. A kedvenc kedvence ő, meglátszik első pillanatra. Figyeltetni akarjuk, hogy a kutyaéhoz többet értünk, mint a színházhoz s ezért azt kérdezzük, hogy hány éves. Már mint a kutya.

— Egy színészno kutyájáról nem illik az éveit számát firtatni — fenyeget meg tréfásan az ujjával. — Utóvégre ő is primadonnának érezheti magát, hisz nem egyszer „játszott” velem a színpadon.

* CASALS PABLO ESETE A * * PESTI PUBLIKUMMAL *

Casals Pablo azt az értéket képviseli a csellózás terén, mint Saljapin vagy Caruso az énekben. Óh, - több mint Fleta, sokkal több mint Heifetz Jascha. Casals egyetlen van a világon: nem azért, mert más gondok nem tudja elérni az ő technikájának fokát, amely tökéletes ugyan, de nem „ördögös”, mint Pesten szívesen mondják, hanem mert a letisztult, abszolút *muksikálni* tudásnak azt a fokát érte el, amely csak nagyon keveseknek adatott meg.

Szóval, a ma élő előadóművészek egyike legmélyebb, legkomolyabb reprezentánsa eljött a mi Pestünkbe is, a fürdővárosba. Tiszteletére a Vigadó szép ornamentikájú és rossz akusztikájú kis- és nagyterme az utolsó székig megtelt. Ott volt tout Zene-Pest: néhány arisztokrata, néhány kokott, néhány bankokrata; a testeket szmoking és Patou-kreációk borították, a füleken és nyakakon rengeteg karát

Casals Pablo (Photo Pécsi)

lógott és még a tüdőbeteg jegyszedők is parfümszagúak lettek, Chanel 22-től felfelé.

Ebbe a miljöbe jött Pablo az alacsony, jelentéktelen, csúnya kis ember, lötyög a nadrágja az amerikai cipője felett, kicsit különben is befelé fordítja a lábait, a feje, hát nem egy Fleta-vagy Kiepurá-féle főző fej, kis arcából vékony orr lóg ki, egy szemölcs van a balszemöldöke felett és rémes, cvikkert vesz fel, nahát, ezzel a külsővel középiskolai földrajz-tanár is lehetett volna. Csak a koponyája gyanus, a nagy, kopasz muzsikuskoponyája.

Eljátszotta műsorát szerényen, mintha restelné a zsenialitását. A virtuózok rendszerint leadnak — a látszat és egy pár komolykodó kritikuskedvéért — egy klasszikust, a többi: esupa „Schmachtfeci”, a romantikára és brilirozásra vágyó publikum elkápráztatása, Zenei Courts Mahlerek.

A Casals, az nem alkuszik. Végső végig komoly, grandiózus műsort játszik.

A budapest fürdővárosi elite-publikum nem alkuszik, nem tapsol. (Néhány napilap-kritikus nyilván tévesen írt tomboló sikert.) No, úgy tiszteletből és konvencióból páran kihívják Casalst, aki szerényen hajlong és azt mondja:

— Merci, merci...

De a kokottok, grófok és kereskedők nagy része nem tombol. Nincs felhúzza, nincs megfőzve.

Hát jó. Lezajlik a hivatalos program utolsó száma, erre mi történik? Az eddig félálomban ringó közönség megvadulva körülözönlí a pódiumot és elkezd üvöltöni és tombolni.

A pesti közönségnek ez már egy olyan kialakult háziszokása és nagyon kiállhatatlan, tessék elhinni. A tendenciája ugyanis ez: 1. látni közelről a művészt, amint szuszog, amint a balhalántékán verejtékezik, amint a jobb lába idegesen rándul és az alsó lábát beharapja. 2. Potyázni. Az utolsó számokért befizetett, ami a

ráadás, az a tiszta haszon. 3. Sport. „Te a Casalson voltál? Hány ráadást csináltatok?” „Hármat.” „Ojjé, az semmi! Mink a Zimbalistból ötöt húztunk ki!” 4. Végül itt aztán biztos, hogy zenei Courts Mahlert, sőt Ujhelyi Nándort lehet kapni!

De ez a Casals, ez a rémes alak, kijön és eljátszik egy igen komoly modern spanyol kompozíciót ráadásul. Másodszor egy hasonlót. A közönség tombol, diákok rúgják a pódiumot, szép asszonyok hiszterikáznak, egy kukkot nem értenek a zenéből, de a ráadást kiterroizálják a fáradt művészből.

Casals kijön. „Merci” — mondja komolyan és nekikészül a harmadik ráadásnak. Ekkor a közönség elkezd üvölni. Hogy mit játsszon! Tipikus pesti sport. A legkomolyabb kérés ez volt:

— Chopint! — Tudniillik Chopin nem komponált csellóra. Van egy pár átírás; Courts Mahleres. Ellenben egy abszolút pizkoskormű fiatalember ezt harsogta:

— Maestro! Serenata! Serenata! Mondom:

— Mi az, kérem, hogy „serenata?” Egy új spanyol szerző?

— Nem. Csak játsszék valami szerenádöt. Valami igazi spanyol szerenádöt! Azok a legszebbek. Mondjuk, a Toselli-szerenádöt. (Tizedrangú

Courts Mahler.) Vagy nem bánom: az „Aj-aj”-t.

Egy úr (körülbelül textilkereskedő): — Vagy Moszkovszki: „Spanische Tanze” se lenne rossz! (Biztosan a kislánya gyakorolja mostanában, aki harmadik éve tanul zongorázni. Onnan ismeri a címet.)

Egy hölgy megnézi a sokkarátos óráját:

— Negyed tizenegy! Még játszhatna egyet. Nyolckor kezdte, az Opera zenekarában is játszik ennyit egy csellista!

És a közönség rendel, mint cigánytól a kávéházban. „Simikém, még egyszer a banánhéjat!” A Casalstól is rendel.

Erre Casals Pablo becsukja a szemét, bizonyára azért, hogy ne lássa az orra előtt ordító csúnya öreg hölgyek dekoltázsát, ráteszi a vonót a húrra és utolsó ráadásul elkezd játszani — Bach egyik Adagióját.

Ez a lefőzés, leforrálás életem egyik legnagyobb elégtétele volt. Nem „Aj-aj”, nem Serenata, csak egyszerűen: Bach.

És a közönség kimerülten távozott. Bizony, egy hangverseny, ahol semmi fülbemészás és szívbemarkolás nincs, fásasztó dolog!

Ez történt Casals Pablo és a budapesti hangversenyközönség között.

Szánthó Dénes.

A bécsi Baker-Revue egyik jelenete (Photo Willinger)

Hallja maga Skót...

... remélem, megpuhult egy kissé az elmúlt héten, mert azt elvárom magától, hogy a tüntetések önt is kihozták a sodrából. Ennek a Johnynak valószínűen nem lesz bankettje és nem fogja felköszönteni senki a szerzőt. Apropos, felköszöntő... Erről mesélek magának valamit, amire biztosan mosolyogni fog.

Nem régen volt Hevesi Sándor névnapja és ilyenkor nagy búcsújárás van az igazgató előszobájában. A színészek egymásnak adják a kilincset, hogy gratuláljanak a direktornak. Most azonban szokatlanul nagy tömeg gyűlt össze az előszobában. Az elegáns színészek között egyszerű, sapkás emberek csoportja húzódott meg az egyik sarokban. Csön-desek voltak és türelmesen várakoztak.

Mikor Hevesi Sándor a szobába lépett, ezek a csön-des emberek egyszerűen hangosak lettek. Felhangzott egy szép magyar női precíz férfikórusa. Később kiderült, hogy az egyszerű emberek a színház színpadi munkásai voltak, akiket Turay karmester belanított három magyar dal kórusára, hogy ezzel köszöntsék fel az igazgatójukat. Hevesi meghalottan köszönte meg a kedves figyelmet, majd így szólt:

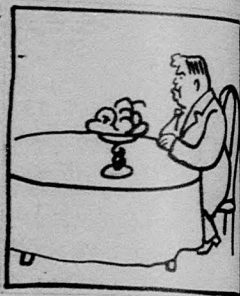
— Nem is tudtam, hogy ilyen jó hanganyag van a színházamnál. De most, hogy már tudom, élni is fogok vele. Ezennel leszerződtem magukat a legközelebb színrekerülő Bibó-darab kórusába.

A színpadi munkások boldogan mentek vissza a színpadra, mert ez a szerződés külön statisztapénzt jelent a számukra.

Ugy látom, hogy nem nagyon élvezte ezt az esetet, édes skótom, mert olyan arcot csinál, mint akinek még nem ment le egy jó falat a torkán.

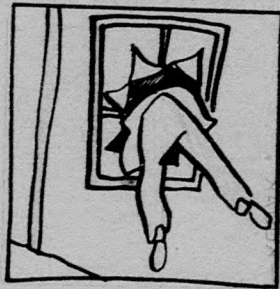
Ha még Csontos csinálna ilyen arcot, érteném. Csontos ugyanis nem veti meg a jó falatot, pedig szigorú diéta szerint

kell élnie. Nagyon vigyáz is rá a felesége. A Magyar Színház fiataljai jól tudják ezt és nem szalasztanak el egy alkalmat sem, hogy remek ételekről tartsanak előadást Csontos előtt, csak hogy fo-

kozzák az önmegtartóztatás szennvedéseit. Legutóbb azonban összebeszéltek, hogy alaposan megréfkálják Csontosot. Egy este dicshimnuszokat zengtek Csontos előtt egy budai kiskocsmáról, hogy ott milyen remekül főznek és milyen pompás adagokat adnak. Csontos azonban beleharapott a kivetett horogba és érdeklődni kezdett. A dolognak az lett a vége, hogy másnap estére találkát beszéltek meg a budai kiskocsmába 11 órára. A tréfa csinálói azonban már 1/2 órára ott voltak és nagy igyekezettel és étvágyal mindent megettek, ami a étlapon volt. Végre megérkezett Csontos éhesen és jó étvágyal, mert a jó falatok reményében még semmit sem evett. De már nem kapott semmit, csak gyümölcsöket. Nagyon dühös volt, de mikor a fiatalokat nevetni látta, ő is elmosolyodott:

— Kevesebbet ettem — mondotta, — mint otthon. Ezért igazán kár volt az mondani a feleségemnek, hogy nem vascsorázom otthon, mert „kiadós” tárgyalásaim vannak.

Ugy látom, ennek örül, édes skótom. Maga mindig olyankor jókedvű, ha más valami pech ért, maga csak a temetéseken hálás publikum.

Akkor miért nem ment el a „Trojka” utolsó előadására. No de jókedvű temetés volt. Kiss Ferenc alibirt a temperamentumával. A darab egyik jelenetében Kiss Feri azzal akarta zavar-

ba hozni
is elmon
meghökke
és a mag
észletet
persze jó
kevesen u
betélet. I

Feri jók
a színpa
a színpa
vott baj,
jönni a

„Kitört
zárvá vo
Kiss Feri
nyithassa
vid mi n

a dizlet
részlet
„uccára”
megleppe

felhangzo
— Kit

Ha me
tunk, elm
felháboro
ház min
felháboro
ház igazg

töltötte, h
Nagy
a „Nás”
Honthy

landokka
művésznő
saját szo
a meglep

transzpan
100-as s

100-as s

100-as s

100-as s

100-as s

100-as s

100-as s

bu hozni Törzs Jenőt, hogy az ő szerepét is elmondta. Törzs Jenő az első percben meghökken, de aztán kivágta magát és a maga szerepe helyett elmondott egy részletet a „Sasfiók”-ból. A partnerek persze jól mulattak, de a nézőlétren csak kevesen vették észre a szerepcserét és a betétet. Itt azonban nem állt meg Kiss Feri jókedve. Mikor Dávid Mihály a színpadon volt, egyszerűen rázárta a színpadi ajtót — kívülről. Ez azért volt baj, mert Dávidnak ki kellett volna jönni a színpadról és künn elkiáltani: „Kitört a forradalom!” De az ajtó zárva volt és nem mozdulhatott, mert Kiss Feri künn vigyázott, hogy ki ne nyithassák. Végül kétségbeesésében Dávid mi mást tehetett, mint nagyot ütött a díszlet egyik „vak ablakára”, körösztülszakította azt és úgy mászott az „uccára”. A legjobban Kiss Feri volt meglepve, mikor a színpad mögött felhangzott:

— Kitört a forradalom!

Ha már a Magyar Színháznál tartunk, elmondom magának annak a nagy felháborodásnak az okát, amely a színház minden tagjánál tapasztalható. A felháborodásnak az az oka, hogy a színház igazgatósága minden tagjának megtiltotta, hogy a rádióban fellépjen.

Nagy ünnepség volt a Belvárosiban a „Nászéjszaka” 100-ik jubileumán. Honthy öltözőjét Beöthy igazgató girkokkal díszítette föl és előre örült a művésznek meglepetésének. De mikor a saját szobájába lépett, rajta volt a sor a meglepődésben. A szoba falán óriási transzparens ragyogott, amely egy tüzes 100-as számot ábrázolt. A Vezér meg-

lepelten állt meg a szoba küszöbén és ebben a vakító világításban feltűnt neki, hogy a szoba minden részében kis ibolya-csokrok lógnak szerte és mind-egyik mellett egy kis névjegy van.

A végén kiderült, hogy minden névjegyen ugyanaz a név áll és mindegyiken azonos szöveg van. A névjegyeken ez állott:

EGO

Ezek a virágok gyöngéd figyelmeztetésül szolgálnak arra, hogy a vezérigazgató úr darabomat végre elolvassa.

Csak távirati stílusban mondok el még egy-két hírt:

A „Dybuk”-ot a Nagykomédia rövidesen bemutatja Kőváry Gyula fordításában, zenekísérettel, dalbetétekkel. A kísérőzenét Donáth Ede komponálta és a főszerepet K. Miszlay Ilona, az Akadémia ösztöndíjasan végzett növendéke fogja játszani.

Biller Irén rekordot teremtett az elmúlt héten. Délelőtt 10 órától délután 4 óráig a „Rose Marie”-t próbálta. négy órától öt óráig táncpróbája volt, azután a rendes énekórájára ment. Már ott várta az autója, amelyen Székesfehérvárra utazott, ahol a „Nótás kapitány”-t kellett eljátszania.

Az autóban vacsorára zott és öltözködött az első felvonásra. Még az éjjel hazajött és másnap 10 órakor már megint ott volt a próbán.

Mit szól ehhez, skótom? Jól van no, már látom,

hogy a szokásos viccet várja. Hát ide figyeljen:

Márkus Alfréd, a Royal Orfeum komponistája és karnagya híres arról, hogy főpincérnek sohasem marad adós. Ezt tudják róla a főpincérek is és mindent elkövetnek, hogy egyszer felirassa a feketéjét. Ha Márkus hívja a fizetőt, egyszerűen feléje se néznek, hogy megunja a várást és fizetés nélkül távozzon. De ő nem enged és mindig bevárja a fizetőt. A napokban is így történt. Mikor végre előkerült a fizető és megkapta a borralóját is, bizalmasan odahajolt Márkushoz:

— Karnagy úr!

Biztosan pestre jön a Josephine Baker?

— Biztosan!

— De garantálja nekem, karnagy úr, hogy itt lesz?

— Garantálom.

— Hála Istennek.

— ??

— Így legalább a karnagy úr is „jön nekem” egy feketével.

Látja, most nevet! Igazán meglehetne volna előbb is s akkor nem kellett volna elkövetnem ezt a viccet.

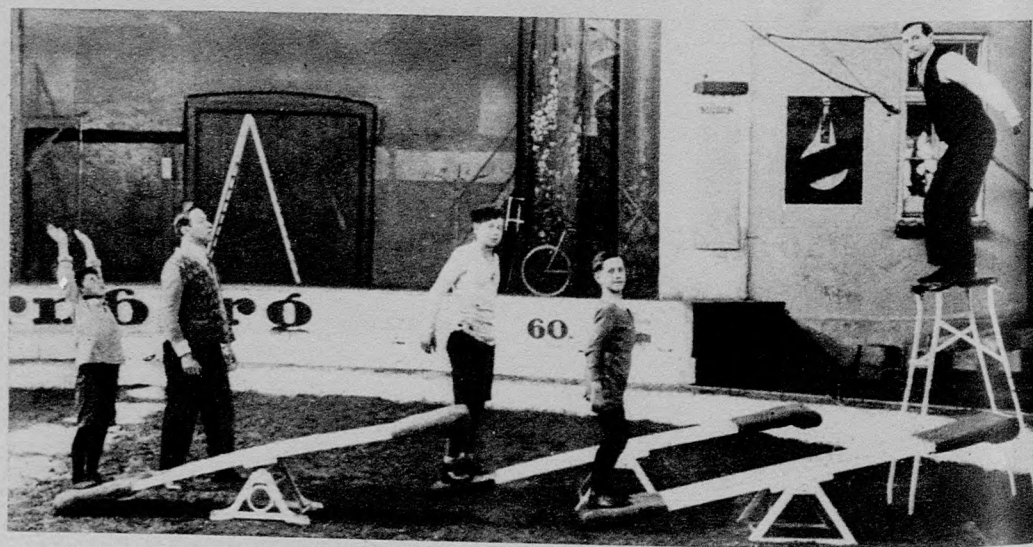

* Próbál a Cirkusz * * *

A manézs puha porondját még nem hintették fel friss földdel, a nyergelő tájékán még nem hallani idegen nyelvű, kattogó parancsszavakat, az öltözők folyosóján se bukkant még fel a lilatrikós, kissé molett akrobatahölgy, aki izgatottan várja férj- és gyermekpartnereinek jelenését; künnről még nem lehet észrevenni semmit, de a cirkusz már felébredt... Kigyulladt a nagy égi transzparens és az első sugarakra megindult a munka.

A mutatványos tér végében lévő Aréna előtt a délelőtti órákban egyszerű külsejű emberek jelennek meg. Szerények. Szükszavúak. A hölgyek ajkán nem piroslik a rúzs, szemöldökük nincs mesterségesen ívelve. Tavaszi kosztümeiket nem Poiret mester szállította. A domináló szín a mély drapp és a szomorú szürke. Az urak se Knizsétől rendelték télikabátjukat. Néhány gyerek is előbújik. Polgárok. Dolgozó emberek. Nincs pletyka, nincs intrika, nincs szó divatos lokálról, új autóról, nincs „kibeszélés”. Néhány őszinte, jó, igaz szó. Örülnek egymás örömeinek és bánkódnak, ha a másikat bánat éri. Falanksz. Embersoport, ahol él a jóság. *Artisták!*

A cirkuszban a próba kezdetét veszi.

Próbálnak az akrobaták (Harsányi felv.)

Nincs rendező, nincs ügyelő, nincs világosító, kellékes, díszletező, szövegíró, nincs primadonna és a reflektor téves fénykévéje miatt nem támad olyan éktelen veszekeedés, hogy mindenki ideges lesz tőle. Minden artista egyforma. Mind primadonna és mind sorkatona. Mindenki kombattáns. Szolidaritás van. Ha egyik elvégezte a próbát, megy segíteni a másiknak. Csupa kolléga. Társ. Testvér. Ember.

Legkorábban az igazgató-pár próbál. Új lovakat törnek be. Pompás, telivér állatok, melyeknek — később „akik” lesznek — keces tánclépéseket kell betanulniok. Madame Gauthier bámulatos türelemmel foglalkozik a szép állatokkal. Kérleli őket, cukrot ad nekik, beszél hozzájuk. Egyik kezében ostor. A legritkább esetben használja. A próba végeztével megdicséri az állatokat:

— Brávó, Józsi — mondja az egyik lónak.

— Schön, Laci, Schön.

Most egy ugrócsoport kezd munkához. Öten vannak. Család. Apa, anya, három gyermek. A legkisebb négyéves. Négyéves és már a levegőben dolgozik. Jobban jár két apró kezecskéjén.

A bohócok próbája (Harsányi felv.)

mint sok ember a lábán. A trambulínról egymás vállára ugranak. Egy-egy trükk befejezése után az apa tanítja a társulat tagjait:

— Gyulus, egyenesebben röpjél — oktatja egyik fiát. — A szaltónál a hasadat bátran nyomd ki, a fejedet hátrább tartsd. Újra csináljuk az egészet.

Már izzadnak, veritékeznek, alig bírnak lélegzetet venni, de újra megy minden. Szebben, formásabban, plasztikusabban kell kijönni az egész jelenetnek.

*

Sor kerül a négyéves apróságra. Bátran, édesen és félelem nélkül fog munkához. Öntudatos. Kis öreg. Talán még sohasem volt labdája. Derekára széles bőrvet helyeznek, melynek hátsó vaskarikájából kötéll vezet a cirkusz tetején lévő csigán keresztül. A kötéll végét egy artista tartja. Ha a gyerek eltévesztené az ugrást, ottmarad a levegőben. Csak a gyereket féltik. Aggódva lesik minden mozdulatát. Figyelik, hogy libben a magasba és

miként áll meg a negyedik vállán.

— Kicsi pacsirta, szépen röpjél — jegyzi meg a trupp egyik tagja. Valóban, kis pacsirta ez a négyéves apróság.

*

Míg az egyik oldalon a mesterurok hajmeresztő produkciói pergenek, addig a manézs másik részén egy szál drótkötélen gyakorol két fiatalember. Magyarok. Most még — gondolom —

Kelemen-testvérek, nemsokára Brothers Kelly néven fogja őket hirdetni a londoni Alhambra. Az egyik komikus és mindenféle mókát csinál, csetlik-botlik, játsza a szórakozottat, de lesni nem tud. A „szám áll”, de ők minden délelőtt próbálnak.

*

Már délutánba térül az idő, mire a próbák véget érnek. Félő gonddal csomagolják be a rekvizitumokat, amiket soha nem szabad még csak megérinteni se avatatlan kezeknek. A rekvizitum szent. A cirkusz és varietévilágban nincs léhaság.

Kázméri Kázmér.

Pihen a műlovárnő (Harsányi felv.)

Zsuzsanna és a Filmalap vénjei

Magyar filmgyártásnál minden esztendőbe — egy kis filmtekerest tesznek le a födbe.

Nem tudjuk, hány akó bor s hány mázsa szarvasmarha fogyott el azokon a banketteken, melyeket a magyar filmgyártás felvirágoztatása céljából rendeztek illetékes körök s vajjon hány tonna frázis durrant szét azokban a tósztokban, melyeket a magyar közönségnek magyar film helyett adtak be ékesen szóló ünnepi szónokok. De ma megint itt állunk egy magyar film teteménél. A filmkockák utolsót rúgtak, a celluloid dobogása megszűnt. A halál oka: ifjúkori végelgyengülés. Szegény kicsi féreg, nem tudott megnőni...

*

A „Zsuzsanna és a vénék” című legújabb magyar filmről van szó. A filmkommunikék a hazai filmgyártás hajnalpirkadásától a dagadó honfiúi keblekig minden triviális frázist elénekeltek és „Zsuzsanna” megbukott. Nem zajosan, botrányosan és hírnevesen, csak halkán és végérvényesen, mint ahogy az egy szerény magyar filmtől illik.

Pedig a „Zsuzsanna és a vénék” nem is film. Nem lehet rámondani, hogy rossz vagy naiv, vagy primitív, egyszerűen nem film. Egy szabályos Fox-filmtől annyira van, mint a dorozsmai műkedvelők „Hamlet”-előadása a Nemzetitől. Egy mozi-abszurdum.

(Figyelmébe ajánljuk a majdan felállítandó Filmtörténeti Múzeumnak, mint érdekes dokumentumot.)

Azt az előnyét el kell ismernünk: nem rosszabb, mint a háború utáni évek magyar filmtermése.

*

Ennél a Zsuzsannánál meg kell egy szóra állni, mert egy csomó tehetséges, derék ember munkájának az eredménye s mert a belőle levonható tanulságok nem a Zsuzsanna „produce-reire”, de az egész mai budapesti filmező-üzemre ráhúzóhatók.

Most át fogjuk adni a szót Andai Ernőnek, a film szcenáriumírójának. De előbb róla is pár szót.

Andai a mai írógeneráció egyik legképzettebb, legtehetségesebb s már-már arrivált tagja. Karrierje is nagyon érdekes. Az Apolló-kabaréban lépett színpadra, ahonnan Czákó leszerzőtette a Várszínházba. Itt tizenkilenc éves korára főrendező és igazgató-helyettes lett. Ő hozta ki magyar színpadon az első eúpresszionista drámát, Georg Keisernek „Reggeltől éjfélig” című művét. A Vár után a Renaissancehoz került, de nem jutott szóhoz. Kiment Párizsba. Rott és Steinhartt Kis Komédiája, küzdelmes, szomorú idő, mikor német bonviván-szerepeket játszott, fehéreneműben ugrált. Erre a súlyosan kritikus időre esik a „Soha ilyen tavaszt” című regényének megírása, mellyel megnyerte a Pantheon regény pályázatát s ezzel karrierje határozottan az írás felé ível.

Ebbe a szépen lendülő karrierbe kerül a Zsuzsanna sorsa, hogy hogyan, ezt már Andai maga mondja el:

— Két évvel ezelőtt írtam egy háromfelvonásos darabot „Zsuzsanna és a vénék” címen. Odaadtam a Belvárosi Színháznak. Hajó Sándor, az akkori dramaturg elolvasta és rögtön odaadta Bárdos Arthurnak, az akkori direktornak. Bárdosnak rendkívül tetszett a darab s műsorra is tűzte. A rákövetkező héten pedig megvált a színházról. Azonban Beöthy László is vállalja a darabot.

Ez a téma eredete. Egy szép napon aztán eljött hozzám Rajháty Vilmos, akivel a Várszínházban játszottam együtt s azt mondta: most jön Amerikából, szeretne egy filmet rendezni, adjak neki szöveget. Az ajánlatnak megörültem, mert egyrészt egy új művészi ágat akartam kipróbálni, másrészt meg voltam róla győződve, hogy babona az a hit, amely szerint nem lehet jó magyar filmet csinálni.

Rajhátynak odaadtam a Zsuzsannát. Elolvasta s azt mondta rá, hogy jó, csak filmszempontról kell rajta pár csekélységet változtatni.

Két a felve tam a ijedten a dara dalmain hozzá, Na

hogy r pergesse sikerült volt, h filmpo megnéz előadás

Örült hogy sz lan, je sorozat

Ráad után E meg is adjon a a még is kima

Jötte gyaráz mert n de szig sághoz filmből

Neke vesztes esve, h vetítik elismer díszlett goztak venciöv egész

törődöt se, ped a filmh vül sen se a dí

Feldma öt nap A szin voltak, közbelé vállalta egy fel érdek

filmgya kor es vilagon illeke a prem jak, h

En e zon mi

Délibáb

Két hónappal ezelőtt hozzáfogtak a felvételekhez. Én kétszer kinn voltam a Corvin műtermében s kissé ijedten láttam huszárokat és pilótákat a darabomban, de leszereltek aggodalmaimat azzal, hogy nem értek hozzá, ezek „filmszerű” dolgok.

Nagyon megkértem mindenkit, hogy mielőtt moziba kerül a film, pergessék le énelőttem is. Ezt nem sikerült elérnem. Sajtóbemutató se volt, holott minden tizedrangú kis filmoperett megkapja ezt a reklámot, megnéztem hát az Ufában, az első előadáson.

Órült megdöbbenéssel konstaláltam, hogy szövegemből érthetetlen, indokolatlan, jelforgatott, egészen ostoba képsorozat lett.

Rádásul aztán az első előadás után Pásztor Béla igazgató úr még meg is vágta a filmet, hogy helyet adjon a „Búcsúkerítő”-nek s ezáltal a még véletlenül benmaradt értelem is kimaradt a meséből.

Jöttek hozzám emberek, hogy magyarázzam nekik az egyes részeket, mert nem értik. Nem is a művészi, de szigorúan az értelmi folyamatosághoz tartozó részeket vágják ki a filmből.

Nekem súlyos anyagi és erkölcsi veszteség ez a film, kétségbe vagyok esve, hogy a nevemet és fényképemet vetítik előadások előtt. S most, mikor elismerem, hogy a rendező, színészek, díszlettervező, operatőr derekasan dolgoztak (de nem valami rengeteg invencióval! A cikkíró), vádolom az egész filmszakmát. Senki-senki nem törődött a filmmel. A filmipari alap se, pedig az ő pénze is benne feküdt a filmben. A szöveget a rendezőn kívül senki se olvasta, se a színészek, se a díszlettervező, senki. A finanszírozó, Feldmann Izsó filmkölcsonzó egy ízben öt napra beszüntette a fizetéseket. A színészek gázsija körül is bajok voltak, a Színészsövetségnek kellett közbelépnie. Pásztor igazgató úr is vállalta a szakértői ellenőrzést. Talán egy felvételi napon volt kint. Rengeteg érdek fűződik hozzá, hogy a magyar filmgyártás végre meginduljon s amikor egy kísérlet nekikészülődik, a világon senki nem törődik vele. Az illetékesek tósztolnak, aztán beülnek a premierre — kritizálni és konstataják, hogy — megint egy rossz film.

En csak azt mondhatom: Vigyázzon minden író, akinek a szcenáriumát

ittthon akarják feldolgozni, mert halatlan erkölcsi és anyagi kár érheti őket!

*

Eddig tart Andai konferansza — a saját filmjéhez. Elkeseredését kissé túlzottnak tartjuk. A Zsuzsánnából most ír regényt, melynek bizonyára nagy sikere lesz s írói pályája a legkisebb törést se szenvedti a Zsuzsánnaincidens miatt, hiszen egy hét múlva senki se fog rá emlékezni. Andai energikus és tehetséges ember. Egyszerűen nem tehet a Zsuzsánnáról. De hát ki tehet róla? Rá lehet-e háritani az egész felelősséget Feldmann Izsó úrra, aki nagyon boldog lesz, ha a filmbe befektetett 5—600 millióját beveszi (vajjon sikerül-e neki?), vagy vannak itt egyéb faktorok is, akik befolyással bírnának a magyar filmgyártásra? Hát hogyan lehet az, hogy az „Aranyláz” vagy a „Cirkusz”, vagy a „Királyok királya” idején „Zsuzsánná” jelenti a magyar filmtermelést? Hogyan lehet minden új filmmel egy csomó rendes író, színészt, egyéb művészt blamirozni? És végül hogy lehet az, hogy egy országban, ahol valósággal nyüzsögnek a tehetséges emberek, nem lehet egy elfogadható filmet összehozni?

Ezekre a kérdésekre a választ a kultuskormánytól, a filmalaptól, a filmrendelet szerzőitől s a magyar film szakma vezetőjétől szeretnénk megkapni — de nem tósztolak alakjában.

Sz. D.

Andai Ernő

JOSEPH SCHILDKRAUT * NYILATKOZIK * "NÖÜGYEIRŐL"

Hat év óta van Amerikában és azóta állandóan támadják az ujságok —
A „kiállhatatlan sztár” — Táncolni nem tud, de 17.000 könyve van

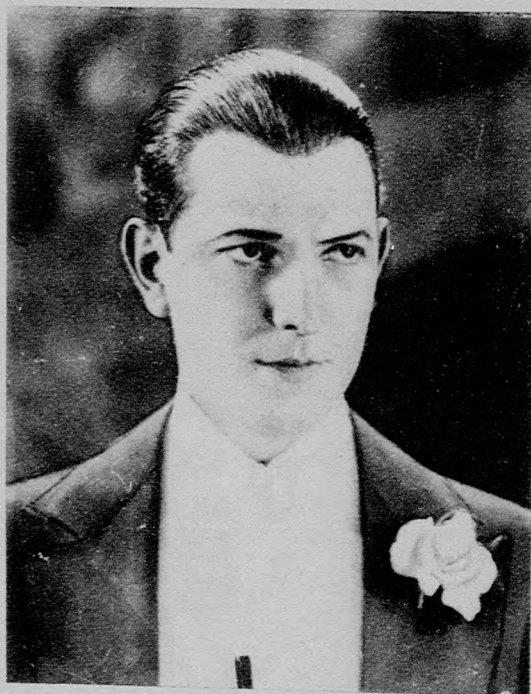
Hollywood, 1928 március.

Josef Schildkraut, a nagy Rudolf fia, szintén filmszínész. Európában éppen úgy szeretik, mint az apját, de Amerikában a lapok még kevés filmszínészről irtak annyi rosszat, mint ő róla. Állandóan támadják, csipkedik, holott maga a moziközönség nagyon szereti őt.

Az első támadások

Egy komor és pompás dolgozószoba félhomályában találkoztam a „gőgös fiatalemberrel”. Elegáns és szimpátiikus, mint minden szerepében, nem is tudom, hogy amerikai kollégáim miért bosszantják őt mindig.

— Magam sem tudom — mondja Josef Schildkraut, amikor beszélgetni kezdünk. — Közel hat évvel ezelőtt Németországból, ahol Reinhardt nál

Joseph Schildkraut legújabb fényképe (Photo Producers Distributing Corp.)

játszottam, jöttem Amerikába és akkor — azt hiszem — nagyon öntudatos voltam... Huszonnégy év nyomta a vállamat... Ez mindent megmagyaráz... Szerencsétlenségemre az amerikai sajtó nem igen szereti a nagy önbizalmat és az ujságok siettek is fölöttem törvényt ülni... Ez akkor történt, amikor először léptem a newyorki színpadra... „Kezdetnek nem rossz!” gondoltam magamban, amikor az erős kritikákat és a lesújtó lapvéleményeket olvastam, de akkor még nem is sejtettem, hogy sok idő fog addig eltelni, amíg a sajtó elismerését kivívom magamnak. Amikor első amerikai filmemben debütáltam, a stúdióban meglátogatott egy ujságíró, aki másnap a következőket írta lapjában: „Ez a kiállhatatlan sztár az egész termen keresztülszáguld, ahelyett, hogy a lencse arcvonalában szerényen meghúzódna...”

„Az epém ömlött...”

Három évvel ezelőtt írtam alá a szerződést Cecil B. de Millenél, ahol elég hosszú ideig egy sereg közepes filmben szerepeltem és ez alatt az idő alatt kénytelen voltam rossz, konvencionális szerepeket játszani... Az epém ömlött, amikor láttam, hogy a kollégáim egymás után kapják meg a legkitünőbb szerepeket, elérik azokat a magasságokat, ahová minden valamirevaló színész vágyik és én pedig kénytelen voltam az időmet haszontalanságokkal eltölteni. Aztán eljött a „Királyok Királya”... Júdás szerepét a legjobb tudásom szerint játszottam és megint támadtak, de most sem volt igazuk azoknak, akiknek ellenszenves vagyok, mert Júdás borotválkozott és majmolta a rómaiakat, mint nagyon sok akkori zsidó, aki belekeveredett a politikába...

— Mindez miért? Azért, mert nem járok társaságba — bár nem vagyok gőgös — és nem iszom és nem táncolok... Táncolni nem tudok — pedig tanultam — de nincs hozzá tehetségem...

— Tehát mivel tölti szabad idejét?
 — Több szenvedélyem van. Három nyelven olvasok és hat év óta itt Amerikában 17.000 könyvet szereztem magamnak... Ezekon kívül nagyon szeretem a zongorámat és a hegedűmet... Egy szép otthonom és egy szép kutyám van...

És a nők?

Schildkraut egy pillanatig rám mered és erre a kérdésre hirtelen nem tud válaszolni. Aztán mégis megszólal, de látom a szemein, hogy nagyon érzékeny pontján érintettem.

— Ezt a kérdést biztosan azért tette fel nekem, mert emlékezetében vannak azok az ujságcikkek, amelyek az én „nő-ügyeimmel” kapcsolatban megjelentek... Nos: eddig nem reflektáltam ezekre a támadásokra, de most mégis leszögezem álláspontomat. Vegye tudomásul mindenki, hogy engem nem érdekelnek a nők... nem is tudok a nőkről semmi mást, mint azt, hogy bájosak... Nem is tudom, hogy honnan veszik szigorú amerikai kritikussaim azt, hogy én a nőkről mindent tudok... hogy nekem „nő-ügyeim” vannak, hogy én kalandokat keresek... Ez örültség, mint ahogyan bolondság az az állítás, hogy azért vagyok temperamentumos, mert vérem exotikus keveredésű, hogy magyar, román, spanyol és török vér folyik az ereimben... Hát nem örültség ilyent állítani minden alap nélkül?

Még egyetlenegyszer sem történt meg, hogy nevemet valamilyen botrányal kapcsolatban emlegették volna és mégis állandóan botrányokat és „ügyeket” keresnek az életemben...

Remélem, hogy lassan rájönnek, hogy mindez légből kapott mese és be fogják látni, hogy olyan vagyok, mint minden rendes férfi, aki nem szereti a társaságot, a tömeget és aki még csak nem is érdekes...

Josef Schildkrautnak akkor jelenik meg először mosoly az ajkán, amikor villájának kapujában a kezét nyújtja és búcsúzóra ezeket mondja:

— Örülök, hogy élek, hogy játszhatom, örülök, hogy otthonom van, örülök néhány jó barátomnak és örülök nagyon sok ellenségemnek...

Kezét zsebre vágja és reng a nevetéstől. Nagy léptekkel, szinte futva méri végig a kertet. Igazán, nem lett volna szabad azt írni róla, hogy „ki-

Joseph Schildkraut otthon

állhatatlan sztár”... Ha hibái vannak, azok kedvesek és kevés filmszínésznek vannak kedves hibái. (M. F.)

Szibéria

A darabban kapcsolatban
 Ez a probléma szörnyen éget,
 Miért nem vitt a „Szibériába”
 Zilahy egy kis melegséget?

Játsszák a színházakban és mozikban a Himnuszt!

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! A magyar nemzeti szellem fejlesztése és állandó ébrentartása céljából azzal a kéréssel fordulok a Délbáb publicitáshoz, hogy tegye magáévá az alábbi gondolatot. Közismert, hogy úgy Angliában, mint Amerikában minden színelőadás, hangverseny, mozielőadás, összejövétel a nemzeti himnusz hangjai mellett végződik. A Délbáb pártfogását szeretném megnyerni, hogy ennek Magyarországon való kötelező keresztülvitelét kivívhassuk. A közönséget erre nevelni kell, de hálásak lesznek a színészek, mert a Himnusz befejeztéig nem távozzék a közönség a színházakból, ami a darabok befejezésének zavartalanítását is biztosítaná. Maradtam készséges híve: Róbert Erzsébet, zeneszerző.

Amin az egész világ nevet.....

Kérdés

- Mondja kérem, hol lakik mr. Jim Miller?
 — Ugyan, ne tréfáljon. Hiszen maga az.
 — Azt tudom — de hol lakom én?
 (Carnegie Puppel)

A modern család ruhagondjai

- Frici, eljössz ma a Müllerék estélyére?
 — Sajnos, nem mehetek. A feleségem is hivatalos egy estélyre.
 — Na és neked muszáj vele menni?
 — Dehogy! De nekünk csak egyetlen szmokingunk van.

Szomorú

- Milyen szomorú, ha egy primadonna észreveszi, hogy már nem tud énekelni.
 — Még szomorúbb, ha nem veszi észre...

„Boston Transcript.”

Éppen ezért

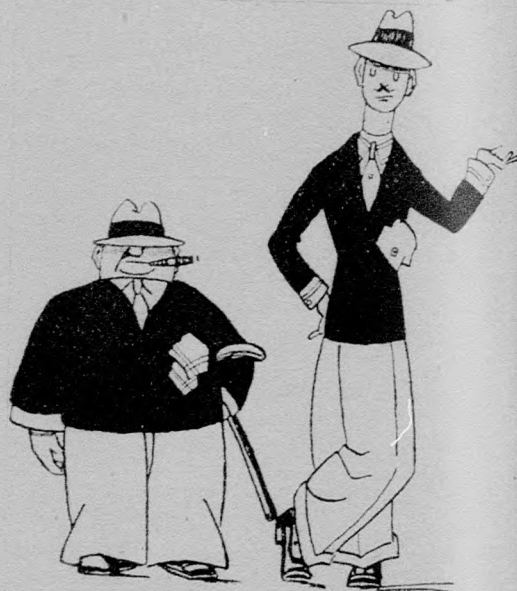
- Remélem, nem akar egész nap énekelni?
 — Miért ne? Az ének az én gyenge oldalam...
 — No látja... Éppen ezért!
 (Tit Bits)

Ok

- Hogyan? Te egy négerrel mégis táncolni?
 — Mondd mit csináljak? Szegény Emilem, alig három hete, hogy meghalt.
 (Le Rire)

Pfuj!

- Szégyelje magát! Fényes nappal az uccán tökrészezen tántorogni...
 — Nem az én hibám. Én estig akartam maradni, de a vendéglős kirúgott.
 (Fliegende Blätter)

Okos nő

- A te feleséged nagyon okos nő.
 — Igen. Otthon van az irodalomban, a művészetben, a zenében, csak otthon nincs soha otthon...
 „Times Globe.”

Szép
 pen So
 fejejsu
 Színhá
 Kulind
 nek és
 szerelm
 séges a
 kijizet
 tati s
 lesz. A
 Első fel
 édesany
 hogy le
 Erre s
 linda t
 Anna h
 egy fal
 és szer
 neki, h
 viszonz
 szerelem
 ez a l
 teszi és
 közelébe
 ember l
 tatja a
 kásnak
 fellép.
 a szính
 Appel,
 azonnal
 tanár u
 aki err
 szakáll

Reggel
 És am
 új darab
 kezett A
 — Mik
 — Jöv
 az útleve

Széplábu Anna, akit tulajdonképpen Soltész Annának hívnak, a nejejejesuccai házból eljutott a Belvárosi Színházba, ahol felvették görlnék. Csak Kulinda tanár úr örül Anna sikerének és egy diák, Koltay András, aki szerelmes Annába. Anna, aki tiszteséges akart maradni, egyszer nem tudja kijizetni a házbért, ki akarják lakoltatni s ezért báró Keresztély barátnője lesz. A báró szerződést is szerez neki. Első fellépésén nagy sikert arat s Anna édesanyja itt a premiéren tudja meg, hogy leánya a báró barátnője lett. Erre szakít leányával. Közben Kulinda tanár úr is rájön arra, hogy Anna közelsége úgy kell neki, mint egy falat kenyér. Elmegy Annához és szerelmet vall. Anna megmondja neki, hogy ez az érzése nem található viszonzásra. Mindig szívesen látja, de szerelemről szó sem lehet. Kulindát ez a látogatási engedély is boldoggá teszi és hogy többet lehessen Anna közelében, ez a szenvedélyétől elvakult ember lemond az állásáról, leborotváltatja a szakállát és beáll díszletmunkásnak abba a színházba, ahol Anna fellép. Egy szép este nagy az izgalom a színháznál, mert megérkezik Mr. Appel, amerikai menedzser, aki Annát azonnal leszerződte. Anna Kulinda tanár urat is magával akarja vinni, aki erre a hírre újra megnőveszti a szakállát, boldog és angolul tanul.

Reggeltől estig angolul tanult. És amikor a Király Színház már új darabot tűzött műsorára, jelentkezett Annánál.

— Mikor indulunk?

— Jövő héten. Már megérkeztek az útlevelek és a beutazási engedély.

— All right — mondta a tanár, aki már minden mondatába belekeverte az angol nyelvet.

— Boldog, tanár úr? — kérdezte Anna.

— Nagyon.

— Én is... Elhagyjuk ezt a csúnya várost, amelynél szebb nincs a világon...

Másnap már pakkolni kezdtek.

És Anna még utoljára látni akarta a diákot. Levelet írt neki és elutazása előestéjére randevut adott neki a Halászbástyán...

Koltay András megkapta a levelet. Még nem volt olyan híres ember, hogy meg ne hatódott volna a sorokon. Leült és többször egymásután elolvasta Anna levelét.

— Szeret! — gondolta és lebiggyesztette az ajkát.

Pedig leveléből nem áradt szerelem. Így szólt:

Kedves Barátom!

Közlöm Magával, hogy a közeli napokban kiutazom Amerikába. Nagyon szeretném, ha Magával úgy is, mint régi barátommal és úgy is, mint híres költővel találkozhatnék a Halászbástyán. Akármilyen sürgős dolga akad, kérem, halassza el és legyen szíves, jöjjön el este hat órakor a régi helyre.

Anna.

— Miért magáz ez a nő? — gondolta András. Nem fogok elmenni.

De mégis elment. Most már jó ruhában feszített a Halászbástyán a régi randevuk időpontjában. Még büszkébb volt, még magasabban tar-

totta a fejét, hiszen az egyik napilap munkatársa lett azóta. Nem vezércikkeket írt, nem is az irodalmi rovatot vezette, hanem csak a rendőri riporter mellett volt segédszolgálatra beosztva. Ez annyit jelent, hogy ő szaladt el mindenhová, ahová a rendőri riporternek kellett volna elszaladnia. Nagy ambícióval feküdt bele ebbe a munkába, ha valahol gyilkosság történt, akkor ő érkezett oda legelőbb. Nagyon komolyan vette hivatását, holott a pesti újságírók nyelvén szólva, csak egyszerű slappaj volt...

— És most izgatottan sétált fel és alá a Halászbástyán. Kisvártatva felkanyarodott a bástya lépcsőjéhez Anna autója, Koltay András eléje ment.

— Szervusz — mondta Anna egyszerűen.

András csodálkozott. — Az előbb magázott és most tegez — gondolta. Ki ismeri ki magát színésznők között?

— Ő is azt mondta, hogy szervusz.

Aztán jobban megnézte Annát. Most Széplábú Anna nem volt a nagy, ragyogó színésznő, hanem csak egy kis görli. Azt a régi ruháját vette fel, amelyben régen szokott csókolózni Andrással a pogány magyar szobra alatt.

— Micsoda maskara ez? — kérdezte András.

— Ez a mult — mondta Anna csendesen.

András agya nehezen mozgott. Még mindig nem értette, hogy a színésznő, akit kegyébe fogadott Budapest közönsége, akar tőle valamit.

— És minek ez a ruha? — kérdezte.

— Nem érted, te bolond?

— Nem.

— Hát értsd meg. A mult visszajár. És én, mielőtt kimegyek Amerikába, szeretnék egy napot a multból...

— Velem? — kérdezte András bárgyún.

— Igen.

— Nem értem. Hát a báró?

— Már nincsen — mondta Anna.

— Mit csináltál vele?

— Otthagytam. És most csak a tied vagyok.

András azon gondolkozott, hogy hasonló helyzetben hogyan cselekednének a nagy költők. De nem talált szavakat, mert nem ismert hasonló helyzetet az irodalomtörténetből.

Csak ennyit kért:

— Hát szeretsz, Anna?

— Nem jöttem volna el a régi hámban, ha nem szeretnék. És régi szívemet is elhoztam magammal. Ez az utolsó estém és az utolsó szakám Budapesten. És ezt az utolsó szakát veled akarom eltölteni. Mint én nem is lennék híres színész, mintha nem is lépett volna életem a báró, mintha ma is fiatal lennék szabad, mint annakidején a Nefelej uccában. Hogy miért? Azt akarom Andrástól, hogy a te csókod, a te öleled legyen az utolsó emlékem Budapestről...

— Én senkinek sem lehetek utolsó emléke — mondta András dölyfösen.

— Én első emlék akarok lenni...

— András, vesd le magadról az éjszakára a nagy költő pózát. Légy ismét a régi...

András most komolyan zavarba jött. Nem vallotta be saját magának sem, hogy ő is a régi. Lassan feledgetett a fagy az arcán. Közelebb lépett Annához és így szólt nagy őszintén:

— Szegényke.

— Sajnálsz, András?

— Hiszen te nem vagy boldog.

— Ki mondta, hogy boldog vagyok?

— Azt hittem.

Anna könnyesen mondta:

— Egy pillanatig sem voltam boldog. Volt sok sikerem, pénzem, fűrtem a dicsőségben. És mégse voltam boldog sohasem. Utálattal gondoltam vissza az eddigi életemre. Most szabad vagyok és azé akarok lenni, akivel először szerettem.

Andrásba karolt. Nagyon lassan elindultak az autó felé. Észre se vették és már benn ültek. Nem szóltak a sofőrnek egy szót sem és a mégis Anna új, Dunapalota-szállóba lévő lakására vezette az autót.

Egy templomban harangoztak.

Megfogták egymás kezét és úgy mentek fel nagyon lassan a szálló lépcsőjén. A portás utánuk nézett. Úgy mentek, mint a vőlegény és menyasszony a templomban az oltár elé.

Nesztelenül tárult ki előttük Anna lakosztályának ajtaja.

Nem szóltak egy szót sem.

De odabenn, a puha szőnyegek között a szállodai szoba előkelő csendjében már nem tudta magát tovább tartóztatni Koltay András. Leborult eg-

Délbáb

szőnyegre, átkarolta Anna térdeit, vadul, szenvedélyesen csókolgatta és folyton ezt hajtogatta:

— Szeretlek, szeretlek...

— Igaz, András? — suttogta Anna.

— Nagyon! Mindig szerettelek. Csak fáj, hogy a báróé vagy. Hány álmatlan éjszakám volt miattad. Hányszor zokogtam éjjel, hányszor marcangoltam kínomban a vánkost. Mindig szerettelek, csak szégyeltem elmondani... hiszen másé voltál. Anna, annyira szerettelek, hogy meg tudtam volna bocsátani neked azt a másikat is...

— Hallgass! Hallgass!

— Igen, meg tudtam volna bocsátani őt! De nyugalmat erőszakoltam magamra, nem akartam magam meg-alázní... Szeress, Anna!

Mint egy sóhajtás, úgy hangzott Anna ajkáról:

— Szeretlek!

Aztán esend lett. Némák a csókok ilyenkor. Anna arcán önfelédlt boldogság látszott...

Ismét harangoztak valahol a közelben.

Nem hallották.

Aztán megfedekeztek mindenről. Rózsaszín lett minden. Egymáshoz simultak, lett régi, forró vágyból lett valóság...

És megint harangoztak.

Odakinn már hajnalodott. A nap vörös stráfort festett a Dunára.

Már lárμάztak a rakodómunkások és már fel lehetett hallani egy villamos csilingelését. Az első villamos volt.

*

Valaki kopogtatott. Összerezzenek.

— Művész, öt óra.

— Ez a vég... — mondta Anna. — Édes, szép szerelmem, mennem kell...

— Hová? — kérdezte szinte kétségbeesetten András.

— Amerikába. Hét órákor megy a vonatom. Isten veled, kis András...

András könyörgött:

— Anna, ne menj! Mit kezdek nélküled? Mikor látlak majd megint. Visszajössz?

— Soha! — felelte Anna.

Nem tudtak elválni. És nemsokára beállított Kulinda tanár, szép, új szakállával. Nem is csodálkozott azon, hogy itt találta Andrást. Csak lehajtott a fejét és nagyon fáj a szíve.

— Menj, András — mondta Anna. — Utazom...

És most András szótlanul, szomorúan távozott. Ugy ment le a lépcsőn, mint egy holdkóros.

A portás hosszan utána nézett.

*

Huszonhat bőrönddel utazott Anna. A tanár egy kis barna csomagba pakolta össze holmiját. A várt szenzációktól kissé megzavarodott Kulinda. Hangosan rendelkezett, megszámoztatta a poggyászarabokat és veszekedett egy londonerrel minden ok nélkül.

— Van még egy félóra időnk? — kérdezte Anna a sofórtól.

— Van — felelte a sofőr.

— Akkor hajtson a Nefelejcs uccába az édesanyámhoz.

*

Az elegáns, szürke automobil megállt az ócska nefelejcsuccai ház előtt. Ez a ház már nem alszik ilyenkor. Az asszonyok már elindulnak bevásárolni és a cselédek már kivonszolják a szőnyeget a gangra. Rögtön, amint az autó megérkezett, hatalmas csődület támadt. Anna kiszállt és felszaladt a lépcsőn. A tanár benn maradt az autóban.

A régi lakásban csend volt. Annának még meg volt a konyhakulcsa, kinyitotta a konyhaajtót és bement az édesanyjához. Az öregasszony még

— Menj András...

aludt. Anna az ágya szélére ült és megesókolta.

— Anna — mondta özvegy Soltészné anélkül, hogy kinyitotta volna a szemét.

— Én vagyok.

— Mit akarsz ?

— Búcsúzni jöttem, édesanyám...

Soltészné felült az ágyában. Már nem volt benne semmi harag a lányára iránt. Megtudta, hogy Anna otthagya a bárót.

— Elutazol ? — kérdezte rémülten.

— Igen.

— És mikor jössz vissza ?

— Talán soha...

Az öregasszony rémülten nézett a lányára.

— Soha ? Hát hovámész ?

— Amerikába.

— Édes Istenem — sóhajtott özvegy Soltészné... Azután zokogni kezdett.

— Ne sírj, édesanyám — mondta Anna. — Majd te is utánam jössz. Addig majd ellátlak minden jóval és minden hónapban pontosan pénzt kapsz tőlem és úriasan megélsz majd.

Soltészné rémülten nézett a lányára.

— Micsoda pénzt akarsz nekem adni ?

— Tisztességesen megszolgált pénzt — mondta Anna.

— Más pénzt én nem fogadok el...

— Anyám, könyörgöm, légy nyugodt... nem is mernék neked más pénzt felajánlani...

Ezzel Anna egy nagyobb összeget csúsztatott édesanyja kezébe.

Nem lehet leírni, hogyan búcsúzik el egy anya a lányától. A csókok ilyenkor számtalanok és a könnyeket sem lehet felmérni...

*

A vasútnál csak egy ember volt. Koltay András. Aztán füttyentett a vonat.

Széplábú Anna elhagyta Budapestet.

Mintha ez a város álmosan, füstösen, kormosan köszönt volna utána. A tanár egészen Pozsonyig számolta a csomagokat. Veszekedett a kalauzzal, hogy miért megy a gyorsvonat olyan lassan. Az étkezőkocsiban veszekedett a pincérrel, hogy mért nem áll meg a vonat addig, amíg ő a kávéját issza.

*

Délután megérkeztek Bécsbe. Egyenesen az asperni repülőgéppályára mentek, mert repülőgépen utaztak

Párizsba. Párizsban kellett találkozniok mr. Appel-lel. A csomagokat vasúton küldték tovább. A repülőtéren már kattogott a hatalmas masina. A tanár nagyon félt. Attól a pillanattól kezdve, amikor beleültek a gépbe, behúnyta a szemét...

VI.

A párizsi repülőtéren izgatottan sétált fel és alá mr. Appel, Anna menedzsere. Az óráját a kezében tartotta és bosszankodott, mert a repülőgép késett. De nemsokára felbukkant a levegőben a gépmadár. Mr. Appel eléje sietett, a gépesavar majdnem elkapta őt. Összetörve, meggyötörve először a tanár szállt ki a kupéból, aki a földre segítette Annát is.

Mr. Appel kezét fogott Annával. Olyan hangon beszélt vele, mintha nem is Bécsből jött volna repülőgépen, hanem csak átszaladt volna egyik kávéházból a másikba.

— Művész, ma este fellép Párizsban.

Anna csodálkozva nézett a menedzserre.

— Ma este ? Hiszen már nyolc óra van !

— Nem baj. Tíz órakor kerül sor magára a Moulin Rougeban... tehát ráér kilenc órára ott lenni...

— De Appel úr, mit fogok csinálni ?

— Táncolni fog.

— Micsoda zenére ?

— Azt fogja táncolni, amit Pesten táncolt az operettben...

— De a zenekar nélkül nem tudok táncolni !

— A zenekar már ismeri azt a zenét. Meghozattam Budapestről a kottákat...

— És miért nem értesített engem, hogy fellépek ?

— Minek ?

— Dehát csak nem mehetek fáradtan és összetörten a repülőgépről egyenesen a színházba.

Az amerikai csodálkozva nézett Annára. Nem tudta megérteni Anna kifogásait.

— Miért nem ? — mondta. — Mindent lehet, csak akarni kell. És ha nem tudna fellépni, akkor is fel kellene lépnie, mert a szerződése hozzám köti. Még elmehet a szállóba — egy apartement már várja — kényelmesen megvacsorázhat, megfürödhet és tíz órára már ott lehet a színházban

— A

Kulind

— S

mr. A

Moulin

— C

Az

Párizs

neki l

osztály

nárnak

repelt,

kis ma

—

Tíz

Moulin

varieté

plakát

vegét

franciá

közepér

—

Dar

— E

A fo

Rouge

mozgék

némets

táncosn

számára

—

9

— Amerikai tempó — vágta közbe Kulinda.

— Siessen, művésznő — mondta mr. Appel. — Tíz órára várom a Moulin Rouge-ban...

— Ott leszek! — mondta Anna.

Az autó bevitte őket a szállóba. Párizs legelőkelőbb szállójában bérelt neki lakosztályt Appel. Anna lakosztálya az első emeleten volt. A tanárnak, aki mint Anna szolgája szerepelt, a hatodik emeleten jutott egy kis manzard-szoba.

*

Tíz órakor Anna már ott volt a Moulin Rouge-ban. A nagy párizsi varieté színészbejárójánál egy nagy plakátot látott Anna. A plakát szövegét nem értette, mert nem tudott franciául. De látta a nevét a plakát közepén:

ANNA SOLTÉSZ,

Danseuse excentrique hongroise

— Ez én vagyok! — gondolta Anna. A foyerban már várta a Moulin Rouge igazgatója, egy kecskeszakállú, mozgékony, kedves francia úr, aki tört németiséggel üdvözölte a nagy magyar táncosnót. Anna szívdobogva ment a számára kijelölt öltözőbe, ahol már

várta egy kedves francia öltöztetőnő és egy néger komorna. Anna csodálkozva látta, hogy budapesti jelmezei ott fekszenek szépen kivasalva az öltözőben. Anna magára vettette az egyik ruhát. Éppen elkészült, amikor már jött érte az ügyelő. Mr. Appelt nem látta sehol sem.

Anna, a nefelejsuccai házból a Moulin Rouge színpadára került. Ilyen elfogódottan még nem lépett színpadra. Amikor felment a függöny, visszahökölt, mert ilyen fényes nézőteret, ennyi frakkos urat és elegáns hölgyet még nem látott. A páholyokból vakítottak az ékszerek. És a zenekar rázendített az egyik pesti számra.

És Anna táncolt.

A nézőtérén már az első taktusokra a tetszés moraja zúgott keresztül. Látszóvak irányultak mindenfelől Anna felé. Az első táncnak olyan hatalmas sikere volt, hogy percekig zúgott a taps. A párizsi közönség egy kettőre felmelegedett a magyar táncosnő mutatványa alatt. A második táncot, amely boszorkányosan gyors volt, meg kellett ismételni. A közönség nem akarta leengedni Annát a színpadról. Amikor a függöny összecsapódott, percekig dühögött a taps. Appel várta Annát a kulisszák mögött.

— Egy dalt! — mondta.

Rendkívül érdekes lesz

a

Déliab
husvétii száma

128 oldal

gyönyörű mélynyomású illusztrációkkal

Ára 40 fillér

— Magyar dalt? — kérdezte Anna.
 — Nem tud mást, csak magyart?
 — Nem tudok.
 — Hát akkor egy magyar dalt, abból a pesti operettből.

A zenekarhoz üzenet ment és a következő pillanatban már rázendítettek a pesti operett egy magyar számára. Az öltöztető a függöny mögé hozta Anna magyaros rokolyáját és pruszlikját. A közönség a lélekzetét visszafojtva figyelt. És Anna előtt újból széjjelment a függöny.

A Moulin Rouge színpadán felhangzott egy édes-bús magyar dal. Anna most már nemcsak azt érezte, hogy művész, hogy énekelnie kell, hogy a közönséget szórakoztassa, érezte, hogy most más hivatása is van, meg kell kedveltetni a párizsi közönséggel a magyar muzsikát, magyar nótát.

És ez könnyen ment.

Az első taktusok az exotikumukkal hatottak.

De aztán belemelegedtek a franciák.

A francia színpad fölött ragyogott a délibáb, a rónák édes hangulata terjengett, a hazatérő gulya kolompolása, a gémeskút... S magyar alföld!

Anna befejezte a dalt.

És most ellenállhatatlan erővel zúgott fel a taps. És amikor a dal utolsó strófája után Anna egymaga csárdásba fogott a színpadon, tetőpontra hágott a lelkesedés. A derék párizsiak felálltak és úgy tapsoltak, brávoztak a színpad felé.

Már régen nem volt táncosnőnek ilyen nagy sikere a Moulin Rouge színpadán.

És odakinn boldogan szorongatták egymás kezét a Moulin Rouge igazgatója és Mr. Appel.

— All right! — mondta Appel ragyogó arccal.

— Brávó! — kiáltotta lelkesülten a francia.

— Noch nicht dagewesen — szólt közbe egy szakállas, egyszerű ember, aki mögöttük állt.

Ez az ember Kulinda volt.

A tanár még soha életében nem érzett ilyen boldogságot.

A direktor és az impresszárió nagyon csodálkoztak azon, hogy amikor Anna lejött a színpadról, egyenesen a kopottas, szakállas úrhoz rohant és átölelte őt.

— Jó voltam? — kérdezte.

— Szenzációs!

— Mit szólnának a Nefelejcs uccában, ha ezt tudnák?

— Megpukkadnának — mondta a tanár.

A direktor hosszan, melegen gratulált és egy babérkoszorút adott át Annának.

Mr. Appel nem gratulált, de egy kétezer dolláros csekket adott át.

Csak ennyit mondott.

— Párizs a lábai előtt...

Az öltözőben nem lehetett mozogni az újságíróktól. Volt köztük olyan is, aki tudott németül.

— Hol született, művész? — kérdezte egy újságíró.

— A Nefelejcs uccában.

— Az egy város?

— Nem. Az egy egész világ...

Éjfélkor bankett volt a Moulin Rouge-ban Széplábú Anna tiszteletére. Ott volt mindenki, aki számít valamit Párizs színházi életében.

— Emelem poharam a nagy magyar táncosnőre — mondta ékes francia nyelven a Moulin Rouge igazgatója. — Ez a magyar nő a repülőgépről egyenesen a színházba jött és meghódította a párizsi közönség szívét...

És ott volt a banketten Josephine Baker is. A nagy néger táncosnő Anna mellé került. Eppen úgy beszélt vele, mintha teljesen egyenrangúak lennének. Azaz csak beszélt volna, ha meg tudták volna egymást érteni. Anna nem értett egy szót sem a fekete csodagyogyásából...

— Megyek Magyarországra — mondta Josephine Baker németül...

— Nagyon fogunk örüdeni — mondta Anna magyarul.

— Royal Orfeum — mondta Baker.

— Zerkovitz — mondta Anna.

A bankett után egy újságíró az iránt érdeklődött Annánál, egy tolmács segítségével, hogy volt-e már szerelmes Anna nevetett.

— Pesten minden lány szerelmes — mondta.

Ekkor valaki egy névjegyet adott át Annának. Anna megnézte a névjegyet és ezt a nevet találta rajta:

— Báro Keresztély Fülöp.

És e név alatt néhány szó volt:

„Tíz perc beszélgetést kér.”

Anna elvörösödött. Magához intette a tanárt és megmutatta neki a névjegyet.

A tanár csak ennyit mondott:

— Ki kell rúgni!

Délibáb

— Nem — mondta Anna, — beszélni fogok veled. Hogyan kerül ez az ember Párizsba?

Báró Keresztély egy szeparében várt türelmetlenül Annára.

Anna bement a szeparéba. Nem nyújtott kezét a bárónak, aki meglepetten kiáltott fel:

— Anna!

— Mit akar? — kérdezte Anna nyersen.

— Téged, megint téged... minden vagyonom a lábad elé rakom... csak gyere vissza.

— Megőrült?

— Nem. Láttam a Moulin Rouge-ban és nem tudom magamnak megbocsátani, hogy így bántam magával...

— Hogyan került Párizsba?

Szégyenlősen válaszolt a báró:

— Nászúton vagyok!

— Hát megnősült?

— Igen.

— Azért akart szakítani velem?

— Igen.

— Hol a felesége?

— A páholyban...

— Jöjjön — kiáltotta Anna.

Azután megfogta a báró kezét. Vissavezette őt a páholyba. A báró tehetetlenül ment utána. A páholyban egy csinos, fiatalasszony várt. Anna így szólt hozzá:

— Keresztélyné méltóságos asszony?

— Igen, én vagyok — felelte a kicsi asszony meglepetten.

— Visszahoztam a férjét, asszonyom — mondta Anna. — Eltévédtt ebben a nagy színházban.

Anna megnézte a névjegyet

Azután Anna a báróhoz fordult és így szólt diadalmasan:

— Ezentúl pedig jobban becsülje meg ezt a szép asszonyt! Megértette?

— Igen — sóhajtotta a báró és az egyik fotelbe süppedt.

Ezután Anna visszament a bankettre. A bárónő utána akart szaladni. De meggondolta magát és zokogva támaszkodott a páholy bársonyos falának...

Anna ismét legyőzte báró Keresztély Fülöpöt.

— Mi történt? — kérdezte a tanár.

— Elintéztem — mondta Anna és már nem is gondolt többé a báróra...

XI.

A másnapi ujságok szenzációs tudósításokat közöltek a szép magyar táncosnőről, aki olyan sikerrel vendégszerepelt a Moulin Rouge-ban. Anna lefordította magának a tanárral ezeket az ujságcikkeket és nagyszerűen mulattott rajtuk. Az egyik bulvárlap azt írta róla, hogy tulajdonképpen nem Soltész Annának hívják, hanem egy magyar főnemesi család sarja, a főnemesi család azonban kitagadta, mert a fiatal arisztokratanő a táncosnői pályára adta magát. Egy másik lap még nagyobb szenzációval szolgált, e lap szerint Anna nem is magyar, hanem egy menekült orosz hercegisasszony, aki sokáig élt Magyarországon és ott sajátította el a gyönyörű magyar nemzeti dalokat és táncokat. Csak egy lap írta meg, hogy Anna a budapesti Nefelejcs uccában született és ez az ucca a legszebb egész Budapesten, ebben az uccában fogják felállítani Anna szobrát. Olyan tudósítást azonban, amely igazságot közölt volna, egyet sem talált Széplábú Anna.

A Moulin Rouge és mr. Appel megállapodtak abban, hogy Anna három hónapig fog szerepelni a nagy varieté műsorán.

*

És multak a hetek. A budapesti lapokban is nyoma volt Anna nagy sikerének. Koltay András egy éjszaka a nyomdában volt, hogy az éjjeli szerkesztőnek segítségére legyen. És Koltay Andrást megbízta az éjjeli szerkesztő, hogy egy kiszedett cikket olvasson át. Andrásban elhűlt a vér, amikor ezt a cikket olvasni kezdte. Arról szólt, hogy egy magyar színész, Soltész Anna, aki már nagy

sikerrel szerepelt budapesti színpadokon, most Párizs ünnepelt csillaga lett, mert már egy hónapja játszik a Moulin Rouge-ban.

Andrással nem lehetett bírni. Odament a szerkesztőjéhez és így szólt:

— Szerkesztő úr, el kell mennem.

A szerkesztő csodálkozva nézett rá.

— Hová?

— Párizsba.

— Meg van maga örülve?

— Igen — felelte András, aztán fogta a kabátját és a kalapját...

A szerkesztő lármázni kezdett, de András már ezt nem hallotta. Hazament és lázasan csomagolni kezdett. A verseskötetéből is bepakkolt néhány példányt. Egy óra múlva már ott volt a vasúton. Csak a pénztár előtt jutott eszébe, hogy nincsen sem útlevele, sem vizuma.

— Mit csináljon?

Kénytelen volt reggelig várni a vasúton. Másnap ő volt az első, aki jelentkezett a rendőrség útlevélosztályán. Nagy könyörgésre, miután okmányai rendben voltak, kiadták neki az útlevelet. A vizum megszerzéséért egy órát vett igénybe.

Délben ismét ott volt a pályaudvaron.

Megváltotta a jegyet és beszállt egy közvetlen párizsi kocsiba.

A zsebében összesen három pengő volt.

*

Anna gyönyörű lakást bérelt valamelyik párizsi boulevardon. Még aludt, amikor felkeltették:

— Egy úr akar sürgősen beszélni a művésznővel.

— Kicsoda?

— Egy magyar úr.

— Mit akar?

— Nem tudom.

— Engedjék be...

És egy perc múlva András, fáradtan, porosan, piszkosan ott állt Anna előtt, Párizs kellős közepén...

— Te vagy az, vagy csak álmodom — kérdezte Anna.

— Én vagyok...

— De mit akarsz, az Istenért?

— Szeretnék valamit enni — mondta András és egy székbe hanyatlott.

Anna kacagott.

— Azért jöttél Párizsba, hogy egy valamit?

(Folytatjuk)

A MENNYEI HÍD

BÓNYI ADORJÁN

GYÖNYÖRÜ

REGÉNYE

PESTI HIRLAP-ban

ELGÁZOLTA AZ AUTO, S EZÉRT ARTISTA LETT

Gilberto, a vaskirály. Ez a „művész-neve”. Most jött haza világjáró útjáról, ahol egyre-másra aratta a diadalokat, sorba kapta a különböző kiüntetések és díjakat. Az öregapját akarja megnézni Pesterzsébeten. Kraft Sándor a becsületes polgári neve, mindenki ismeri a szülővárosában és mindenki tudja róla, hogy milyen különös véletlenek játszottak közbe a Sanyi gyerek életében, melyeknek eredménye lett azután, hogy az egykori pesterzsébeti kis szurtos lakatosinasból Közép-Európa birkózóbajnoka, majd világszerte elismert erőművész lett.

Pontosan kimért három méter távolságból és „véletlenül” nyitva felejtett ajtó mellett megintervjúvoltuk a százhuszonhat kilós súlyú vaskirályt. Nagyon barátságosan fogadott, kezet nyújtott, de sajnos, a kézfogásról le kellett mondanunk, mert a jobbkezünkkel éppen akkor kutattunk zsebeinkben azon ceruza után, amelyet a balmarkunkban szorongattunk szórakoztattan.

— Kölyökkoromban, az elemiben kitört már belőlem a természet. — Így kezd. — Sokat verekedtem. Egyszer éppen akkor lépett be a tanító bácsi az osztályba, amikor egyedül maradtam ott benn, a többi jobbnak látta odakinn. Szüleim a hat elemi elvégzése után lakatosinasnak adtak, hogy hasznát vegyem az erőmnek. Hasznát is vettem, bár nem úgy, ahogy ők gondolták. Tízennégy éves se voltam, amikor a birkózóiskolában, ahová titokban jártam, elismert birkózótehetségnek vallottak. Ezt magam is elhittem és tizenhat éves voltam, még mindig inasgyerek, amikor Bécsbe szöktem, az ott tartott nemzetközi birkózóbajnokságra.

Nyolevan benevezett közül megnyertem a bajnokságot.

Boldogan jöttem haza, de itthon, a műhelyben a mester, mielőtt mint középeurópai bajnok bemutatkozhatnam volna neki, hatalmas pofonnal üdvözölt. Csak egy negyvenkilós csavarkulesot vágtam utána, melynek következtében két hónappal a rendes idő

előtt fölszabadított, csak hogy megszabaduljon tőlem.

Szabaduláskor kicsit beszéltem örömemben, így történhetett meg velem, hogy az uccán elütött egy autó. Keresztülgázolt rajtam, de kutyabajom se történt, csak kijózanodtam hirtelen. Ettől a perctől kezdve annyira józanon gondolkoztam, hogy pár nap múlva gyalog nekivágtam a világnak. Először Steierba mentem, onnan Törökországba, majd Spanyol- és Oroszországot jártam végig. Hol cirkuszban, hol pedig varietékben léptem fel azokkal a mutatványokkal, amikkel két évvel ezelőtt Bécsben lepipáltam Breitbartot. Rajtam is keresztülmehet három autó egymás után, láncot is szakítok, 16 centiméter vastagságú vasrudakat hajlítok. Mindazt szebben és gyorsabban csinálom, amivel Breitbart tata ámította el a világot.

Ha kicsit kipihentem magamat — mondja a derék Gilberto, — kimegyek Amerikába. Tudja, a dollár...

De azért a szeme szomorú. Mintha hal'laná: „Késmárk felől...”

(sala)

Gilberto (L'Art felv.)

Rövid hírek

A Nemzeti Színház bemutatja Maeterlinck „Kék madár”-ját. A két gyermekszerepre a közönség köréből fognak színészeket keresni.

A párizsi „négyek” — „les quatre”, Pitoeff, Dullin, Jouvet és Gaston Baty bemutatták a „Dybuk”-ot. Baty Lengyelországban tanulmányozta a darab eredetét.

Móricz Zsigmond befejezte „Odisszeusz” című operáját, amely Kodály Zoltán zenéjével fog színrekerülni az Operában.

Somerset Maugham „Sadie Thompson” című darabját filmre vitték. A főszerepet Gloria Swanson játssza.

Oldenburgban a Stadttheater magyar muzsikust szerződttetett első karmesterül: a neve Kopp László, huszonhárom éves. Szülei Budapesten laknak.

A Cyrano de Bergerac-ban Odry Árpád és Csontos Gyula felváltva fogják játszani Cyrano szerepét.

Paul Fejos, a magyar Fejős Pál Maupassant regényeit rendező filmre Hollywoodban. A „Le Suicide” főszerepét Barbara Kent játssza.

Bánky Vilma és Ronald Colman New-Yorkban találkoztak és hivatalosan résztvesznek a „Two Lovers” című filmjük bemutatóján.

Karlheinz Martin, a berlini Lessing-Theaterben rendező az „Ember tragédiája” első német előadását.

Vidék

A londoni színházi lapok képeiben és cikkekben foglalkoznak a Nemzeti Színház „Árpád ébredése” című ünnepi játékaival.

Megfilmesítik Strindberg „Hattyúvér” című darabját. A főszerepet Strindberg leánya, Kerstin Strindberg játssza.

A Vigszínház „The Road to Rome” című Scherwood újdonosságát Grace George most mutatta be Clevelandban. Scherwood megjelent a bemutatón.

A Nemzeti Színház elfogadta Teránszky Józsi Jenő háromfelvonásos darabját. A bemutató ősszel lesz.

Harsányi Zsolt, aki már több operazöveget fordított, operát ír. Az opera címe valószínűleg „Júlia” lesz.

Két vidéki bácsi áll egy Rákóczi úti plakát előtt.

— Te — azt mondja az öregebb, — jó darab lehet ez a „Vadkacsa”, mög kéne nézni.

— Honnét tudod, hogy jó darab?

— Mer nagyon vastagon írták ki a szörzőjít.

— Oszti ki szörözte?

— Valami fránya nímöt. Ugy híjják, hogy Ibsen-Ciklus.

A furesa műsorszterv...

— Tudja, mi lesz a Belvárosi Színház két bemutatója a „Nászéjszaka” után?

— Igen. A „Meztelen ember” és a „Vörös sál”.

— Hm. Ugy látszik, Beöthy azt reméli, ezekre a darabokra csak nyáron fog sor kerülni, hogy ilyen könnyen öltözteti a tagjait...

Korner a jugoszlávok ellen. A belgrádiak kapusa lehúzza a labdát

Jelenet a hölgy válogatottak kézilabda mérkőzéséről

Magyarország—Jugoszlávia 2:1 (2:1. A két válogatott csapat játékosai (Pobuda felv.)

DÉL

Ia
gá
ke
la
el
sa
ne
m

Tóni
go
ja
le

Kázm
fel
gy
fo

Tóni
Id

Teréz
ba
sz
de
a
lát
lár

Tóni
gy

Kázm
nő

gy
ad
nye
míg
fél

Teréz
me

Tóni
épp

irig
fele

Teréz
sze

Tóni
letle

Kázm
meg

a k
viss

tek

Tóni
retn

mer

Teréz
bán

óta

terje

Tóni
már

Az i
zmér

ber l

Idegés, nem bír aludni és unja magát, ha egyedül van, hát itthon kell ülnöm, ha nem helyettesít valaki... Pedig nagyon szeretnék elmenni. Néhány vidéki iskolatársammal van találkám. Aztán rég nem tarokkoztam... Remélem megteszed ezt a kis szívességet.

Tóni: De kérlek... mégis... gondold meg... Hogy én itt maradjak önagságával? Unalmas is lenne neki...

Kázmér: No, csak ne szerénykedj! A feleségem azt mondja, hogy nagyon szellemes ember vagy és örülni fog, ha diskurálhat veled.

Tóni: Óh, önagsága nagyon kedves... Ideális nő... ideális...

Teréz (belép gyönyörű lila pongyolában): Ah, kedves Tóni! Igazán szép magától, hogy feljött. Nagyon, de nagyon örültem, amikor mondta a szobalány, hogy nálunk van és látja, mingyárt a legszebb pongyolámat húztam fel, hogy szép legyek.

Tóni: Óh, nagyságos asszonyom pongyola nélkül is szép.

Kázmér: Édesem, Tóni szeretne meg-nősülni. Unja a legényéletét és nagyon hálás lenne, ha tanácsokat adnál neki. Az ilyesmihez az asszonyok jól értenek, aztán... aztán míg ti csevegték, én felmegyek egy félórára a kaszinóba.

Teréz: Igaz ez? A mi Tóni barátunk meg akar nőülni?

Tóni: Óh kérem, Kázmér túloz; csak éppen azt mondtam neki, hogy irigylem őt, hogy ilyen kedves felesége van...

Teréz: Ejnye, hogy bókol, maga veszedelmes ember!

Tóni: Én? Tessék elhinni, hogy véletlen...

Kázmér: Szóval kedvesem engedd meg, hogy elmenjek egy órácskára a kaszinóba! Tóni megvár, míg visszajövök... Szépen elbeszélgetek és Tónit kitanítod egy kicsit...
Tóni: Ámbár én is a kaszinóba szeretnék... (Elakad a torkán a szó, mert Kázmér oldalba löki.)

Teréz: Hát ha Tóni itt marad, nem bánom, menj a kaszinóba. Egy idő óta ideges vagyok s ha kimarad a férjem, nem bírok aludni...

Tóni: Biztosan meg tetszett szokni már a horkolását, mint a molnár... Az is felébred, ha megáll a malom.

Kázmér: Lám, milyen szellemes ember! Nagyszerűen el fogjátok töl-

teni az időt. Tóni majd mesél a szerelmeiről. Izgatóan érdekes esetek.

Tóni: Mégis a legkellemesebb lenne, ha hármásban csevegnénk... (Kázmér oldalba löki.)

Teréz: Persze, nem illik, hogy elmenj, ha vendég van. Én nem értem, miért muszáj neked minden este a kaszinóba menned?

Kázmér: De drágám, a mai dolog egészen kivételes... El kell mennem... A bankettől elmaradtam és mingyárt telefonoztak utánam... Hallottad... S az államtitkár is ott van...

Tóni: Csúnya idő van... (Kázmér ezúttal bokán rúgja, úgyhogy felszisszen.)

Teréz: Hát jó, nem bánom, menj. Elvégre erőszakkal nem tarthatlak vissza.

Kázmér: És Tóni is boldog lesz, hogy a szívügyeiről bizalmasan beszélgethet egy ilyen kedves, megértő asszonykának. Ugyebár, Tónikám?

Tóni: Óh, igen... A nagyságos asszony ideális nő és boldog leszek...

Kázmér: No, látod Terkám!... Tulajdonképpen a Tóni kedvéért megyek el, hogy kitárhassa a lelkét... Most pont kilenc van. Egy óra múlva, tehát pontosan tizenegykor itthon leszek.

Teréz: Hát nem bánom. De csak azért engedlek el, mert Tóni be akar avatni a szívügyeibe s ez nagyon megtisztelő rám nézve. Hát siess!

Kázmér: Pá, édes mucusom! Szervusz Tónikám. Mulassatok jól, tizenkettőre hazajövök. (Elsiet.)

Teréz: Látja, ilyenek a férjek!

Tóni: Igen, ilyenek a férjek...

Teréz: Elment és itt hagyott magával. De nem bánom, sőt örülök... Szépen letelepszünk egymás mellé és maga elmondja nekem a szívügyeit. Milyen kedves lesz. Nincs gyönyörűbb dolog, mint egy intim, kedves beszélgetés, téli estén, kályha mellett, a diványon, amikor a szívek titka feltárul.

Tóni: Igen, az gyönyörű, amikor a szív kitágul. (Szünet.)

Teréz: Olyan bágyadt vagyok. Megengedi, hogy ledüljek?

Tóni: Óh, kérem, csak tessék, úgy mint otthon!

Teréz (végigdől a diványon): De foglaljon már helyet. Hiszen kifárad.

Tóni: Köszönöm, de egész nap ültem.

- Teréz: Hát üljön még egy kicsit az én kedvemért. Üljön ide mellém a diványra és meséljen egész bátran, bizalmasan, mondja el, milyen érzései vannak, kit szeret, mindent... Nos, beszéljen, őszintén.
- Tóni (leül egy szére, Teréztől jó messze): Hát... hát, képzelje csak nagyságos asszonyom... (Sóhajl.)
- Teréz: Nos, mondja.
- Tóni: A pucérájban tönkre teszik a fehérneműmet.
- Teréz: Arról beszéljen, igaz-e az, hogy megnősül? Képes lenne-e rá? Nem szerelmes?
- Tóni: Nem. Most nem. Aztán hiába is lennék. Nincs szerencsém. A végén nincsen szerencsém. Pedig a végén csattan az ostor.
- Teréz: Téved Tóni. Magának nagy szerencséje van a szerelemben. Csak ki kellene nyújtania a kezét. Hiszen maga okos, szellemes ember. Nagy szív, gyöngé lélek. Olyan férfias a megjelenése.
- Tóni: Igen, a férfiasság benne van a családban. A nagyapám is abba halt bele.
- Teréz: Üljön közelebb. Így nem is látom, nem is hallom. Aztán, ha két jóbarát beszélget, hát... hát nem gondol etikettre, hanem egymás mellé ül le, összebújik. Szóval intim beszélget...
- Tóni: Tudom én azt kérem, de nagyon bagószagú a kabátom.
- Teréz: Óh igazán? Imádom a dohányszagot. Az olyan férfias...
- Tóni: Majd a belső zsebembe teszem a szipkát... Mert a régi szipka, az nagyon büdös... Így, ni. (Leül a diványra.)
- Teréz: Ezt már szeretem. De ne vágjon olyan ünnepélyes arcot, hiszen mi rég ismerjük, szeretjük egymást.
- Tóni: Óh, igen. A Kázmér nagyon aranyos fiú... Tudja, nagyságos asszonyom...
- Teréz: Óh! Ne beszéljen a férjemről! Üljön még közelebb, hiszen elfér... Olyan furcsa, hogy mi a szerelemtől beszélünk és maga mégis azt mondja nekem „nagyságos asszonyom”. Mondja: Teréz, vagy Terézke, vagy Terézkém... Nyújtsa ide a kezét...
- Tóni: Tessék... De tessék vigyázni, mert a tenyeremen egy szemölcs nőtt és borzasztó csiklandós.
- Teréz: Így, így... Tartsa a kezemet... Nézzen a szemembe, nézz
- zen jó mélyen és mondja, mondja egészen bátran, őszintén, nem vette észre valamit az utóbbi időben? Mondja, nem vette észre?
- Tóni: Igazán?
- Teréz: Igen, nézzen reám... Fogja a kezem, a karom és nézzen, nézzen.
- Tóni: Tényleg, alig látszik. Kázmér nem is mondta nekem. Egy szót se szólt róla.
- Teréz: Miről?
- Tóni: Arról, hogy nagyságos asszonyom izé... izé...
- Teréz: Hogy három hónapja soványító kúrát tartok?
- Tóni: Ne mondja. Nem is tudtam, hogy ilyenkor soványító kúrát szoktak használni a nők!
- Teréz: Hát alakoskodik? Folytatja ezt a gonosz játékot? Hát azt hiszi, hogy én olyan ostoba vagyok s nem látom, hogy maga tudja nagyon jól tudja, mennyire tetszik nekem...
- Tóni: Hogy én tetszem? (Nevet.) Jó vicc!
- Teréz: Ne, ne legyen képmutató! Ne gúnyoljon! Ne gyötörjön és érts meg, hogy már régen szeretem magát és ne titkolja tovább, hogy tudta, hogy tudta s ne akarjon küzdeni a szerelmem ellen, hiszen látom, hogy én is tetszem magának. (Átöleli.)
- Tóni: De nagyságos asszony... (Nevet.) Ne tessék viccelni... Roppan csiklandós vagyok... Nem bírom ki...
- Teréz (vadul öleli): Óh, mondd, hogy Teréz, a te Terézed... Valld be, hogy te akartad, hogy megszeressek és hidegségeddel az örületig fokoztad a vágyaimat...
- Tóni: Hát ez borzasztó, hogy milyen vicceket csinál!
- Teréz: Borzasztó, hogy szeretlek! Borzasztó, hogy a tied akarok lenni! A szeretőd, igen, a szeretőd akarok lenni!
- Tóni: A szeretőd?... Egészen úgy játszik, mint a moziban.
- Teréz: Hát nem akarod? Talán csúnya vagyok, visszataszító!?
- Tóni: Dehogy csúnya. Sőt nagyon szép.
- Teréz: Ha szép vagyok, ha tetszem neked, hát ne... ne törődj semmi-vel...
- Tóni: Hiszer, nem is törődöm.
- Teréz: Vagy nem vagyok talán elég szép neked.

Tóni: De... De olyan gyönyörű, mint egy üveg baracklekvár...
 Teréz: És szeretsz, ugye? Vágytál reám, irigyeltél a férjemtől. Láttam a szemedből, kiolvastam a vágyadat, beléd szerettem és mindennek te vagy az oka.
 Tóni: Tessék vigyázni a frizurámra. Tetszik tudni nagyon nehéz elválasztani a hajamat és éjszakára mindig bekötöm a fejemet.
 Teréz: Csókolj! Ne törődj semmivel! A tiéd vagyok.
 Tóni: Most egészen úgy tetszik csinálni, mint a kaméliás hölgy. Nagyszerűen tetszik játszani.
 Teréz (lecsúszik a diványról és a földön hempereg): Hát nem kellek? Hát ennyire gyáva vagy, ennyire ostoba?
 Tóni: Ez egy hisztérikus jelenet. Ezt Márkus Emiliától láttam, ugye?
 Teréz: Hát még mindig teszi magát? Hogy én nem kellek neki... Egy ilyen hülyének, egy ocsmány komisz embernek! Pfúj!
 Tóni (eszmélni kezd): De tessék már igazán felkelni, mert bepiszkítja a pongyoláját... Igazán, nagyságos asszonyom... Talán csak nem tetszik komolyan csinálni?... Tényleg szeret?
 Kázmér (fején kalappal, télibundában hirtelen belép): Itthon felejtettem a pénzemet... (Körülnéz és megdöbben.) Hát itt mi történt? Mi történt itt Tóni?
 Tóni: Kérlek, hiába mondom neki, hogy bepiszkítja a pongyoláját.
 Teréz: Hogy mi történt itt? (Felugrik.) Ez az ember el akart csábítani!... Reám rohant!
 Kázmér: Téged? Tóni... Ez a hülye?
 Tóni: De kérlek. Hogy én hülye vagyok?
 Teréz: Letiport... a vadállat!
 Kázmér (ordít): Gazember! Aljas gazember!
 Tóni: De kérlek, Kázmér, mozi volt az egész.
 Kázmér: Ki a házamból, bandita!
 Tóni: Most meg te kezdod! Hát ezt nem értem...
 Kázmér: Mars ki, gaz csábító!
 Tóni (felvesz egy hajtűt a földről): Pardon, nagyságos asszonyom, de egy hajtű... (Át akarja nyújtani, de Kázmér kiüti a kezéből.)
 Kázmér: Mingyárt megöllek! Gazember! Mars ki!

Tóni (rémülten): Hát itt mindenki megőrült. (Elsiet.)
 Kázmér: Ezért még leszámolok veled! Szegény, szegény kicsikém. Ki hitte volna, hogy ilyen merész ez a gazember?
 Teréz: Ugye megmondtam, hogy ne menj a kaszinóba s ne hagyj vele egyedül.
 Kázmér: Ilyen sunyi gazember. Ki hitte volna róla? Még szerencse, hogy itthon felejtettem a pénztárcámat és idejében visszajöttem.
 Tóni (bedugja a fejét az előszoba ajtón): Sajnálhatod, hogy nem láttad az elejét! (Hirtelen becsapja az ajtót.)
 Kázmér (felkap egy széket): Gazember! Mars ki!
 Teréz (férjébe karol): Csillapodj, drága kis uram...
 Kázmér (átöleli): Édes, drágad szegény kis hű feleségem...

(Függöny)

Terefere

A szubrett feltűnő elegánsan jelenik meg a próbán. Az egyik kolléganő megjegyzi:

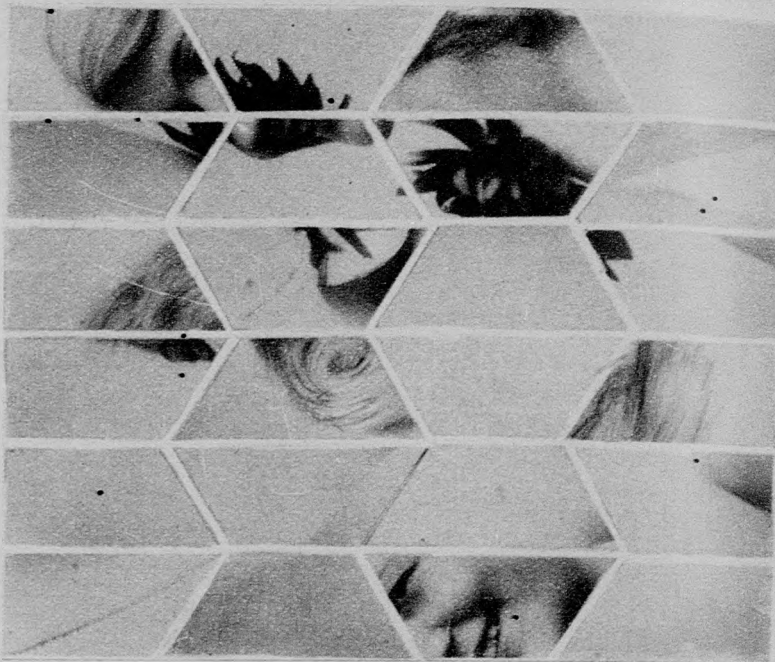
- Nagyon szép a kosztümöd. Új.
- Dehogy új. Tavalyi. Magam alakítottam.
- Na — feleli epésen a kolléganő, — végre lehet tőled látni egy új alakítást is.

Ahogy vesszük...

Radó Sándor meséli a kávéházban:
 — Gyerekek, ma délelőtt a próbán olyan láрма volt, hogy a saját hangomat se hallottam...
 Mire Faragó Ödön megjegyzi:
 — Ennek csak örülhetsz...

A szétvágott primadonna

A Délibáb szerkesztősége darabokra vágta szét egy ismert pesti primadonna fényképét. Mindazok, akik az egyes darabokat összeállítva, egy papírra ragasztják és a képet beküldik kiadóhivatalunkba (VII, Dohány ucca 12.) igényt tarthatnak egy díjra, ha az 55. oldalon közölt feltételeket betartják. Ugyancsak az 55. oldalon közöljük a díjak jegyzékét is. A megfejtéshez a szelvény is mellékelendő.

Megfejtések

Megfejtők névsora

A Délibáb 10. számában közölt „Az ördög szokásos kamrája” című rejtvényünk megfejtése: 1. szó: vakbél, 20. oldal II. hasáb, 21. sor 2. szó: kanesuka, 52. oldal I. hasáb 7. sor. A díjakat a hattagú bírálóbizottság döntése alapján az alábbi névsor szerint osztottuk ki:

Egy-egy modern éb esztőóra, elsőrendű csengőszerkezett 1:

1. Dr. Moldoványi Gyula, ügyvéd, Budapest, IV. Ferenciek tere 7.
2. Alster József okl. gazda, Tótkomlós.
3. Bősze János folyamőr, Budapest, VI. Hungária körút 107.
4. László Elek hadapród, Budapest, Vilmos laktanya.
5. Bódy Rózsi óvónő, Szeged.

Egy-egy nikkell zsebóra:

1. Krupiczter István póstafőtiszt, Budapest, VI. Hungária körút 184.
2. Kovács Ödön főpincér, Sopron.
3. Kramer László okl. mérnök, Budapest, VI. Lipót körút 11.
4. Kubó István pénzügyőri főfelügyelő, Tiszaróff.
5. Kürthy Károly, bádógosmester, Pilis.

Egy-egy ezüstbe foglalt női gyűrű, ékkövel ötvösművészeti munka:

1. Rónay Sándorné, igazgató neje, Kiskunfélegyháza.
2. Barabás Ferencné trafikos, Felsőgalla.

Egy-egy ezüstbe foglalt férfi gyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. Bősörményi Jenő, hadirokkant, Szombathely.
2. Csengeri József póstatanácsos, Sopron.

Egy-egy ezüstbe foglalt és ékkövekkel kirkott karkötő, ötvösművészeti munka:

1. Czirják Lászlóné rendőrfőtanácsos neje, Nagykőrös.
2. Krausz Aranka szig. orvosnő, Budapest, IX. Lónyay u. 19.

Egy ruggyanla futballjáték:

Lukács Rudolf, diák, Zalaegerszeg.

Egy „Kilmpino” gyermekcimbalom:

Salgó Laelka II. elemista, Rákoshegy

Egy gyermekkalauz felszerelés:

Ifj. Kulesit Ferenc tanuló, Felsőgalla.

Ezekben a megfejtőkön kívül mindazok a pályázók, akik a közölt feltételeket betartották, egy-egy jutalomban részesültek, úgyhogy összesen közel 4500 díjat küldtünk el.

„A feldarabolt színeszítő” című rejtvényünk megfejtése:

Zilahy Irén

Ötezer
azok köz

A Dél
tagú ma

Keres
kat! A
egyik pá
oldal köz
tén páro
oldal köz

Első vá
kemény
sodik sz
nem dolg

A más
vágószers
apostol m

M

Minden
rejtvény
meg akko
talál meg
vényt és
hivatalán
s csatlaj
póstaáll
és csoma
levélbelye
közül mel
bírálobizo
pártatlan,
mint ami
mazta. A
sege miatt
dendők be
jük el a
1928. ápr
ez a jel
vény.”

A D

Név.....

Lakás.....

Az ördög szókinces kamrája

Kincsei ér annak, aki rátalál

Ötezer pengő értékű díjat osztunk ki azok között, akik résztvesznek a Délibáb rejtvénypályázatán

A Délibáb jelen számában két kétszótagú magyar városnevet rejtettünk el,

Keressük meg ezeket a szavakat! Az első elrejtett szó lapunk egyik párosszámú oldalán, a huszadik oldal közelében, a második szó szintén párosszámú oldalán, az ötvenedik oldal közelében található meg.

Első városnév első szótagja: mindig kemény s néha a szívet nyomja, második szótagja nélkül asztalos és ácsmunkások nem dolgozik.

A második városnév első szótagja: vágószerszám, második szótagja: egyik apostol neve.

Mindenki kap egy díjat!

Mindenki, aki résztvesz ezen a rejtvénypályázaton, egy díjat kap, még akkor is, ha csak egy rejtett szót talál meg. Töltse ki az itt közölt szelvényt és küldje be a Délibáb kiadóhivatalának (VII, Dohány ucca 12) csatolva leveléhez a bérmentes postaszállítást, hirdetés, nyomtatvány és csomagolás költségeire 50 fillért levélbélyegben. Hogy a felsorolt díjak közül melyiket kapja, azt a hattagú bírálóbizottság dönti el. Mivel a zsűri pártatlan, senki sem kérhet más díjat, mint amivel a bizottság megjutalmazta. A kiadóhivatal nagy túlterheltsége miatt a megfektetéseket postán küldendők be és mi ugyancsak postán küldjük el a díjakat. Beküldési határidő: 1928. április 7. Minden borítékra ez a jelige frandó: „Déliab rejtvény.”

A pályázat keretében az alábbi díjak kerülnek kiosztásra:

1. Öt darab modern ébresztőóra, elsőrendű csengőszerkezettel.
2. Öt nikkelóra.
3. Két darab női gyűrű, ezüstbe foglalva, ékkövel, ötvösművészeti munka.
4. Két darab férfi gyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka.
5. Két darab ékkövel kirakott, ezüstbe foglalt karkötő, ötvösművészeti munka.
6. Kétszáz kötet Tolnai Világtörténelme, I. kötet, díszkötésben.
7. Száz kötet Henry S. Landor világhírű könyve: Utazás a rejtelmes Tibetben, kötve.
8. Százszor négy kötet Tolnai Regénytára, kötve (négy kötet egy díj).
9. Százszor öt kötet Gyémánt-regény kötve (öt kis kötet egy díj).
10. Egy darab „Klimpino” németgyártmányú gyermekcimbalom, több kottával.
11. Egy darab ruggyanta-futballjáték, új találmány, gyermekeknek.
12. Gyermekek kalauzfelszerelés.
13. Ötven kötet regény: Fenséges úr szerelme, írta Lakatos László, csinos kötésben.
14. Ötven kötet regény: Paula, írta Lázár István, csinos kötésben.
15. Ötven kötet regény: Három fekete félhold, írta Csermely Gyula, csinos kötésben.
16. Ötven kötet regény: Fekete matróz, írta Havas Zsigmond, csinos kötésben.

Itt levágandó, olvasható írással kitöltendő

A ..... számú jutalom már megvan nekem.

A Délibáb ..... számában közölt rejtvény megfejtése:

Név ..... Foglalkozás .....

Lakás ..... helység ..... ker. .... ucca ..... sz. .... em. .... ajtó

12. sz. keresztrejtvény

Készítette: Payper Lajos

1	2		3		4	5	6		7		8
9					10						
11		12			13			14		15	
				16						17	18
	19		20		21	22	23		24		
25					26						
27											
28					29						
	30	31		32					33	34	
35				3					36		37
38			39		40	41	42		43		
44					45						46
47											

Vízszintes sorok :

1. Amerikai kikötő	27. Klasszikus magyar drámaíró
9. Korjelző rövidítés	28. Kis nemzet
10. „Szeretek“ latinul	29. Két á betű beszűrésével Lucifer is ez
11. Földünket evvel ábrázolják	30. Nagyon látogatott tengeri fürhely
13. Görög város és cigarettapapír márka	33. Görög tengeri tündér neve
17. Rövidítés	35. Szülő
19. Ami sokszor ismétlődik	37. Igekötő
24. Női név	38. Papagáj neve
25. Sok magyar nemesi név evvel végződik	40. A nappalt követi
26. Talál szinonimája	44. Kinek van, az teszi
	45. „Istennő“ latinul
	47. Híres mondabeli ikertestvér

Függőleges sorok :

1. Énekes madár	5. Vonatkozó név más
2. Ami folyton múlik	6. „Nem“ idegen nyelven
3. ... dáb	
4. Felkiáltás	

7. A Duna mellék folyója
8. Orosz folyó
12. Német ifjúsági író

A 11. sz. keresztrejtvény megfejtése. Vízszintes sorok : 1. Ká 3. Áru 5. Na 7. Bátorít 11. Pádora 16. Év 17. Kar 19. Nyu 20. Iv 21. László 22. Moi 24. Elize 25. Araszos 26. Ahat 28. 29. Tain 30. Zé 32. Na 33. Bariton hang 34. 35. Ek 37. Erna 39. Mae 41. Imre 42. Szem 43. Lemez 45. Gyi 45/a. Terem 48. Al 49. 51. Sem 52. Vő 53. Félelem 56. Denevér 58. 59. Ige 60. Óz. Függőleges sorok : 1. Kávész 2. At 3. Át 4. Up 5. No 6. Arizona 7. 8. Oka 9. Rakat 10. Ir 12. An 13. Nyest 14. 15. Ave 18. Kosztolányi 22. Mai 23. Iza 27. Hé 30. Inger 31. Sír 31/a. Uhu 34. Nevelés 36. Ké 38. Aszal 39. Meg 40. Éti 41. Isten 43. 44. Eke 46. Eme 47. Mér 50. Re 51. Se 54. 55. Mi 56. De 57. Vő

Előfizetési ár :

¼ évre 2 pengő 40 fillér, ½ évre 4 pengő 80 fillér
Ausztriában példányonként 50 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó : TOLNAI SIMON
Kiadótulajdonos : TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány uccá 12 szám

14. Kötőszó
15. Kártyafigura
16. Ács használja
18. Konyhanövének finom leves szül belőle
19. Ha jól gazdálkodik az ember a vagyonával az csak ilyen lehet
20. Kisebb földemelés (néveléssel)
21. Nemzet
22. „Dugja“ szinonimája
23. Női név
24. Híres magyar orvosprofesszor neve (†)
25. Vonatkozó név más
31. Tornaszerszám
32. Nem valódi
34. Az Operaház halt művésze neve
35. Kötőszó
36. Olasz folyó
39. Állati buvóhéj
40. Kártya-útó

41. A vadász búvóhelye
42. Testrészt
43. Tagadó szó
46. Munkás teszt

Újdonságok tavaszra

Rámán varrott
barna férficipő
P. 24.50

Női drappcipő faszarokkal
P. 22.-

ugyanaz
crepptalppal
P. 29.50

Trench-coat cipő
crepptalppal
P. 27.-

Női drappcipő trotteur-sarokkal
P. 22.-

Női drappcipő faszarokkal
P. 24.50

Női drappcipő faszarokkal
P. 22.-

Del-Ka Hungária

Erzsébet-Körut 28. Rákóczi-ut 6.
Fiókok: Cegléd, Esztergom, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Nagykovács, Pápa, Pécs, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely.

Bálint János